

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

"Ιησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις" (Α' Κο 1,30)

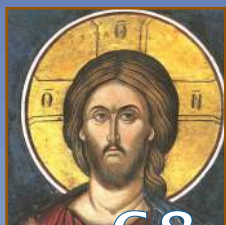
ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε'
ΕΤΟΣ ΞΗ'
ΜΑΡΤΙΟΣ 2013
Αρ. Φύλ. 807

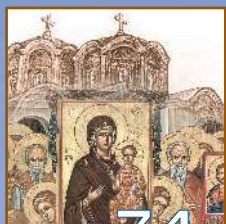
ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

τεύχος 807, ΜΑΡΤΙΟΣ 2013

Περιεχόμενα

68

74

77

Ἀπροσκύνητοι.....	67
Ὁρθοδοξία καὶ αἵρεση.....	68
Ψαλμός 109ος (Γ΄).....	70
Ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τοῦ Τριωδίου.....	72
«Οὐκ ἀρνησόμεθά σε, φίλη Ὁρθοδοξία!»	74
Ἦχει ὁ Θεός!.....	77
Παράδοξα	79
Συζητώντας τὰ γεγονότα.....	80
Τὸ «διάταγμα τῶν Μεδιολάνων» καὶ ἡ ἐπικαι- ρότητά του.....	82
Ἡ κατάρριψη τῶν μύθων	84
Στ' ἄρματα, ἀδελφία!.....	87
Ἀπὸ ἐπιστολές πού λάβαμε	88
...Ὡς τὰ παιδιά (ποίημα).....	89
«Αἰωνία ἡ μνήμη»	90
Τὸ ἀφύλαχτο μαντρί (διήγημα).....	91
Ἐκδηλώσεις τῆς Ἀδελφότητος.....	94

82

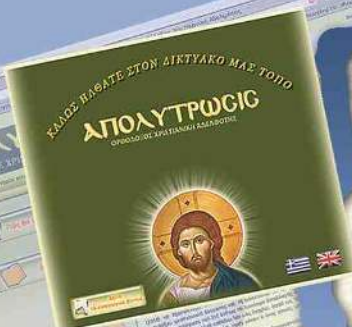

84

87

Γιὰ τὴν Ἀδελφότητά μας καὶ τίς δραστηριότητές
της καθὼς καὶ γιὰ ἐνδιαφέροντα θέματα, πνευ-
ματικά, ἀντιαιρετικά, ἐκπαιδευτικά, μπορεῖτε νά
ἐνημερωθεῖτε ἀπὸ τὴν ἱστοσελίδα μας
www.apolytrosis.gr

A close-up photograph of a person's right hand holding a blue ballpoint pen, writing on a white notepad. The hand is wearing a light blue long-sleeved shirt. The notepad is resting on a dark surface. The word "Lecture" is visible on the line of paper being written on.

Ἄνυποχώρητοι, γενναῖοι, ἀνυπότακτοι μεθοῦσαν μέ τήν ἰδέα τῆς θυσίας «γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστη τήν ἁγία καί τῆς πατρίδος τήν ἐλευθερία». Ὁραματίζονταν ἐλεύθερη τήν πατρίδα καί γιά χάρη τῆς ἔπεφταν τραγουδώντας στή φωτιά τῆς μάχης.

Πλαί τους ἕνας ἄλλος χορός ἀ-
προσκύνητων. Χωρίς ὄπλα καί
πυρομαχικά, ὥσποσο γενναῖος καί αἰμό-
φυρτος. Καί τελικά νικητής. Ὁ χορός τῶν
Νεομαρτύρων. Σάν ἀνοιξιάτικα λουλού-
δια μέσα στή βαρυχειμωνιά καί φῶτα λαμ-
περά μέσα στή σκοτεινιά τούς περιγράφει
ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης.

Πρόβαλαν κι αὐτοί τή δική τους ἀντίσταση στήν ἀπαίτηση τοῦ κατακτητῆ νά διαγουμεῖσει τίς ψυχές τους. Πρόσφεραν τό αἷμα τους στόν βωμό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, διότι δέν δέχτηκαν νά Τόν ἀνταλλάξουν μέ τά ταξίματα τοῦ ἐχθροῦ.

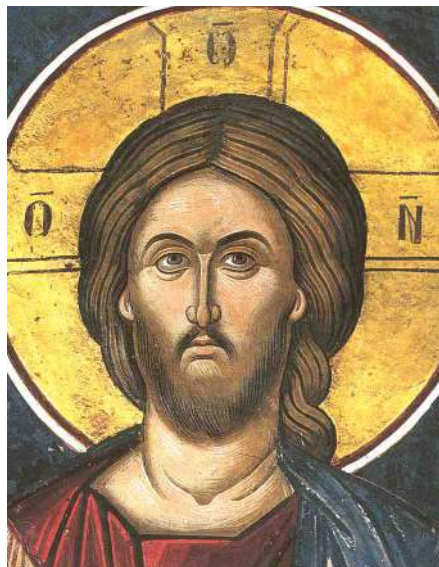
Διακρίθηκαν ὄχι μόνο γιὰ τὸν ἡρωισμό ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἀγιότητα, τὴν ὁποία ἀποδείκνυν τὰ θαύματα

Ἐν ὑπάρχουμε σήμερα, τό ὀφεί-
 λουμε κατεξοχήν στούς Νεο-
 μάρτυρες τῆς Τουρκοκρατίας. Χάρη σ’
 αὐτούς κλυδωνισθήκαμε ἀλλά δέν κατα-
 ποντισθήκαμε, λιγοστέψαμε ἀλλά δέν ἐκ-
 μηδενισθήκαμε. Δέν ὑπάρχει γενιά, ἀπό
 τήν ἄλωση καί μετά, πού νά μήν ἔχει τούς
 δικούς της Νεομάρτυρες. Στίς δικές τους
 ἀκατάπαυστες «μάχες» ὀφείλεται ἡ τελική
 νίκη τοῦ ἔθνους. Ἡ δική τους ἀντίσταση
 κράτησε ψηλά τό φρόνημα τῶν ραγιαδῶν
 ὥστε νά τούς βρεῖ ἕτοιμους τό προσκλη-
 τήριο τῆς ἐθνεγερσίας. Τό δικό τους πα-
 ράδειγμα ἐνέπνευσε τήν αὐτοθυσία στούς
 ἀγωνιστές, στούς κλέφτες καί ἀρματο-
 λούς. Τό δικό τους αἷμα σμίγοντας μέ τό
 αἷμα τῶν πολεμιστῶν ἔγινε ποτάμι πού
 πότισε τίς ρίζες τῆς λευτεριᾶς.

Ἄποτελεῖ ἐχέγγυο καὶ πρόκληση γιὰ μᾶς τοὺς Νεοέλληνες ἡ ἀνυποχώρητη στάση τῶν Νεομαρτύρων μπροστά σὸν ἐπιβουλέα τῆς ψυχικῆς ἐλευθερίας. Ἄν κρατήσουμε ἀδούλωτη τὴν ψυχὴ μας, ἀπροσκύνητη καὶ ἀρματωμένη μέ τὴν πίστη σὸν Χριστό, δέν πρόκειται νὰ μᾶς καταβάλουν ὅποιες ἀντίξοες δυνάμεις ἐκτοξεύσουν πάνω μας τὰ βέλη τους.

'A.

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΗ

Τό τραγικό πού συμβαίνει
μέ τίς αίρέσεις ...
είναι ὅτι ὅσοι παρασύρονται
καί συλλαμβάνονται
στά δίχτυα τους
προσκυνοῦν καί λατρεύουν
έναν ψευτοθεό·
έναν πού μοιάζει
μέ τόν ἀληθινό
καί μοναδικό σωτήρα,
ἀλλά πού ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ!

Ἡ Ὁρθοδοξία δέν εἶναι φιλοσοφία ἢ κώδικας ἀξιῶν. Δέν ἀποσκοπεῖ στό νά βελτιώσει ἀπλῶς τόν κόσμο μέ κηρύγματα περί ἀγάπης, ὅπως νομίζουν πολλοί, ἢ νά ἀναδειχθεῖ ἡ κύρια ἰδεολογία τῆς ἀνθρωπότητας.

Ἡ Ὁρθοδοξία, δηλαδή ἡ Ἀλήθεια, δέν εἶναι ἰδέες ἀλλά πρόσωπο. Τό πρόσωπο τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὁ ὁποῖος διακήρυξε ὅτι «ἐγώ εἰμι ἡ... ἀλήθεια» (Ιω 14,6). Καί ὁ ὁποῖος τόσο πολύ ἀγάπησε τόν ἄνθρωπο, ὥστε, γιά νά τόν σώσει ἀπό τήν ἀδυσώπητη καταδίκη τῆς ἁμαρτίας, προσέλαβε τήν φθαρτή φύση του καί τήν ἔνωσε μέ τήν δική του, τήν θεία. Καί ἔτσι τῆς χάρισε τόν πλοῦτο τῆς ζωῆς του, τήν αἰωνιότητα καί τήν Βασιλεία του. Καί αὕτη ἡ «χάρις», αὕτη ἡ ἀσύλληπτη ἀπό τόν ἀνθρώπινο νοῦ δωρεά του, σημαίνει ὅτι ὁ Χριστός, ἡ σάρκα του, τό αἷμα του, ἡ ψυχή του, ὁ νοῦς, τά σπλάχνα του, ὁ θάνατος καί ἡ ἀνάστασή του, ὅλα γίνονται δικά μας, κτῆμα μας· ὁ ἑαυτός του γίνεται ἑαυτός μας (βλ. Γα 3,27· 4,19)· τό πνεῦμα του γίνεται πνεῦμα μας καί κράζει πρὸς τόν Πατέρα «ἁββᾶ», μιά λέξη πού σημαίνει τό καρδιακό ἐκεῖνο «πατέρα» πού ἀπευθύνει τό παιδί πρὸς τόν γονιό του (Γα 4,6). Δηλαδή στό πρόσωπό μας καί στήν προσευχή μας ὁ Πατήρ ἀναγνωρίζει ὄχι ἄλλον, ἀλλά τόν ἴδιο τόν μονογενῆ του Υἱό· αὐτόν ἀκούει, αὐτόν ἀφουγκράζεται. Καί ἂν στόν κόσμο αὐτό ἀντιλαμβανόμαστε αὕτη τήν πραγματικότητα «δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι» (Α' Κο 13,12), ὄχι δηλαδή στήν πληρότητά της, τότε κατά τήν κοινή ἀνάσταση θά τήν ἀντικρύσουμε «πρόσωπον πρὸς πρόσωπον», θά τήν ἀπολαύσουμε τέλεια.

Ὅμως τό πρόσωπο τοῦ σαρκωθέντος Λόγου, ὅπως καί κάθε πρόσωπο, ἔχει ταυτότητα, καί μάλιστα ἀπαραχάρακτη. Εἶναι μοναδικό καί ἀναλλοίωτο. Τά ἄλλα πρόσωπα, τῶν ἀγγέλων

καί τῶν ἀνθρώπων, εἶναι στήν φύση τους τρεπτά, μποροῦν νά ἀλλοιωθοῦν. Λόγω τῆς ἁμαρτίας ἄγγελοι ἔγιναν διάβολοι, καί ἄνθρωποι, μολονότι εἰκόνες τοῦ Θεοῦ, ἀμιλλῶνται τά κτήνη· ὅπως πολύ χαρακτηριστικά λέει ἡ Γραφή, «ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καί ὡμοιώθη αὐτοῖς» (Ψα 48,13,21). Ὅμως ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ εἶναι «χθές καί σήμερον ὁ αὐτός καί εἰς τοὺς αἰῶνας» (Εβ 13,8). Δέν ἀλλοιώνεται. Εἶναι ὡς Θεός ξένος πρὸς ὁποιαδήποτε μεταβολή καί τροπή.

Ὡστόσο, ὅσο παράλογο κι ἂν ἀκούγεται, αὐτό ἀκριβῶς ἐπιχειροῦν οἱ αἱρετικοί: νά ἀλλοιώσουν τὴν ταυτότητα τοῦ Θεοῦ, νά τὴν παραχαράξουν. Νά παραποιήσουν τὰ στοιχεῖα τῆς. Καί μποροῦν νά κάνουν κάτι τέτοιο; Ὅσο ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτούς, μποροῦν. Πῶς; Μὲ τὸν μόνον τρόπο πού ὑπάρχει: ἀλλοιώνοντας καί παραποιώντας τὴν ὀρθόδοξη πίστη.

Μὲ τὴν σάρκωσή του ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἄπειρος Θεός, ἔγινε ἱστορία. Περπάτησε στοὺς δρόμους τῆς γῆς. Ἐγινε περιγραφτός καί αἰσθητός, γιὰ νά μποροῦν οἱ μαθητές του νά τονίζουν ὅτι τὸ εὐαγγέλιο τους δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά «ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν» (Α' Ἰω 1,1). Ὅμως μετὰ τὴν ἰδρυση τῆς Ἐκκλησίας του, ἡ ἱστορία ἔδωσε τὴν θέση τῆς στήν πίστη. Τώρα πιά δέν προσεγγίζουμε τὸν Χριστό μὲ τίς φυσικὲς αἰσθήσεις μας, ὅπως τότε, «ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ» (Εβ 5,7)· τώρα τὸν προσεγγίζουμε καί τὸν ἀγγίζουμε διὰ τῆς πίστεως. Αὐτὴ εἶναι πλέον ἡ ὄψη του, αὐτὴ εἶναι ὅ,τι μποροῦμε νά «δοῦμε» ἀπὸ τὴν παρουσία του στήν ζωὴ μας. Καί μακάριοι στοὶ ἐξῆς εἶναι «οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες» (Ἰω 20,29). Ἀλλωστε ἡ ἴδια ἡ

Ἐκκλησία, ἡ ἁγία Γραφή, τὰ μυστήρια, ὅλα εἶναι πρωταρχικά ὑπόθεση πίστεως. Γι' αὐτό καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει ὅτι «διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἰδους» (Β' Κο 5,7), καί ὅτι ὅσα ἐλπίζουμε, τὴν ἀνάστασι καὶ τὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, τὰ κρατοῦμε ἤδη στά χέρια μας διὰ τῆς πίστεως (Εβ 11,1). Ἐνῶ τὸ «εἶδος», δηλαδὴ τὴν μορφή τους, θὰ τὴν ἀπολαύσουμε, ὅπως εἶπα -ἂν ἀποδεχθοῦμε δόκιμοι καί ἄξιοι-, στήν αἰωνιότητα.

Ὅταν συνεπῶς οἱ αἱρετικοὶ ἀλλοιώνουν «τὴν ἅπαξ παραδοθεῖσαν τοῖς ἁγίοις πίστιν» (Ἰδ 3) ἔστω καὶ κατὰ δύο λέξεις, ἓνα φέρ' εἰπεῖν *filioque*, ὅπως κάνουν οἱ παπικοί, ἢ ἔστω καὶ κατὰ ἓνα γιώτα, ὅπως ἔκαναν οἱ Ἀρειανοί, ἀλλοιώνουν ὄχι ἐκφραστικὲς φόρμουλες καί διανοητικὰ κατασκευάσματα, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ἅγιο πρόσωπο τοῦ Κυρίου. Τὸ διαστρέφουν. Ἡ μᾶλλον, γιὰ νά εἴμαστε ἀκριβέστεροι, τὸ ἀντικαθιστοῦν μ' ἓνα παραποιημένο ἀντίγραφό του, μιά καρικοτούρα.

Ὅχι βέβαια ὅτι ὁ παντοδύναμος Κύριος ὑπόκειται στοὺς ἀνθρώπινο θέλημα ἢ ὅτι μποροῦν οἱ ἄνθρωποι νά τὸν προσβάλουν. Τὸ τραγικὸ πού συμβαίνει τελικὰ μὲ τίς αἱρέσεις δέν εἶναι ὅτι πλήττουν τὸν Κύριο -κάτι τέτοιο εἶναι καθ' ἑαυτὸ ἀδύνατο-, εἶναι ὅτι ὅσοι παρασύρονται καί συλλαμβάνονται στά δίχτυα τους προσκυνοῦν καὶ λατρεύουν ἓναν ψευτοθεό· ἓναν πού μοιάζει μὲν μὲ τὸν ἀληθινό καὶ μοναδικὸ σωτήρα, ἀλλὰ πού ΔΕΝ ΕἶΝΑΙ. Καὶ συνεπῶς -καὶ δέν ὑπάρχει πιὸ φοβερὴ (αὐτο)καταδίκη ἀπ' αὐτὴ- δέν ἔχουν ἐλπίδα σωτηρίας.

Εὐάγγελος Α. Δάκας

Γ'. Ὁ αἰώνιος ἀρχιερέας

Τό κεντρικότερο σημεῖο τοῦ 109 ψαλμοῦ ἀποτελεῖ ὁ τέταρτος στίχος· ὡμοσε Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ὁ Θεός θά ἀποκαλύψει κάτι παράδοξο. Γι' αὐτό εἰσάγει τὸν λόγο του μέ ὄρκο. Διαβεβαιώνει ἔτσι ὅτι αὐτό πού λέγει εἶναι ἀληθινό καὶ ἀμετάκλητο: Ὁ Μεσσίας θά εἶναι ὁ αἰώνιος ἀρχιερέας. Εἶναι εὐκολο νά κατανοήσουμε ὅτι ὁ Μεσσίας ὡς ἀπόγονος τοῦ Δαβίδ ἔχει τό βασιλικό χρῆσμα. Ἡ ἱερωσύνη ὅμως ἦταν προνόμιο μόνον τῆς φυλῆς τοῦ Λευῖ, καὶ εἰδικότερα τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀαρών. Πῶς, λοιπόν, χαρακτηρίζεται ὁ Μεσσίας ὡς ἱερεὺς;

Τὴν ἱερωσύνη τοῦ Ἀαρών τὴν εἶχε καθιερώσει ὁ ἴδιος ὁ Θεός μέ διάφορα σημεῖα, ὄχι ὅμως μέ ὄρκο. Αὐτό ὑπονοεῖ ὅτι ἐκείνη ἡ πρώτη ἱερωσύνη ἐπιδεχόταν ἀλλαγὴ καὶ ἀντικατάσταση. Ἡ ἱερωσύνη ὅμως πού ἐπικυρώνεται μέ ὄρκο θά ἔχει αἰώνια ἰσχύ. Στόν 131 ψαλμό ὁ Θεός μέ ὄρκο πάλι βεβαιώνει τὴν αἰώνια βασιλεία τοῦ Μεσσία.

Ψαλμός 109ος: Ποιός εἶναι ὁ Χριστός;

Ὁ ὄρκος τοῦ Θεοῦ, βέβαια, δέν εἶναι παρά μία ἀνθρωποπαθὴς ἔκφραση. Δέν ὀρκίζεται στήν πραγματικότητα ὁ Θεός, ἀλλὰ μέ τὴν ἔκφραση αὐτὴ διαβεβαιώνει τοὺς ἀνθρώπους γιὰ μία σταθερὴ του ἀπόφαση.

Τί σημαίνει ὅμως ἱερωσύνη κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ; Ἀπὸ τό βιβλίον τῆς Γενέσεως (βλ. 14,18-20) γνωρίζουμε ὅτι ὁ Μελχισεδέκ -τό ὄνομά του σημαίνει «βασιλείας δικαιοσύνης»- ἦταν βασιλείας τῆς πόλεως Σαλήμ (=«εἰρήνη») καὶ «ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου». Συνάντησε τὸν Ἀβραάμ μετὰ τὴν κοπὴ τῶν βασιλέων, τοῦ πρόσφερε «ἄρτους καὶ οἶνον» καὶ τὸν εὐλόγησε. Ὁ Ἀβραάμ, ἀναγνωρίζοντας τό ἀξίωμά του, τοῦ ἔδωσε τό ἓνα δέκατο ἀπὸ ὅλα τὰ λάφυρα. Κανένα ἄλλο στοιχεῖο δέν γνωρίζουμε γιὰ τό πρόσωπο τοῦ Μελχισεδέκ, οὔτε τὴν καταγωγὴ του οὔτε τὴν γενιά του. Στὴν πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολὴ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηγεῖ ὅτι αὐτός ὁ «βασιλεὺς δικαιοσύνης» καὶ «βασιλεὺς εἰρήνης», ὁ ὁποῖος ἐμφανίζεται «ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων» (7,2-3) εἶναι προτύπωση τοῦ ἀρχιερέως Χριστοῦ. Τὰ δῶρα πού πρόσφερε στὸν Ἀβραάμ προτυπώνουν τό μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ἡ ἱερωσύνη του προβάλλει πολὺ ἀνώτερη ἀπὸ τοῦ Ἀαρών, καθὼς ὁ Ἀαρών στήν ὁσφύ ἀκόμη τοῦ Ἀβραάμ εὐλογεῖται ἀπὸ τὸν Μελχισεδέκ. Νά, λοιπόν, ποιά εἶναι ἡ

ἀμετάκλητη ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ: Νά γίνει ὁ Υἱός του ἀρχιερέας πού θά προσφέρει ὄχι τίς καθιερωμένες ιουδαϊκές θυσίες κατά τήν τάξη Ἀαρών, ἀλλά ἐκπληρώνοντας τήν προτύπωση τοῦ Μελχισεδέκ θά προσφέρει ὡς θυσία τό σῶμα καί τό αἷμα του! Μέ τήν θυσία του αὐτή, πού θά ἔχει ἰσχύ αἰώνια, ἐξασφαλίζει στούς ἀνθρώπους τήν δικαίωση καί τήν εἰρήνη, τήν λύτρωση καί τήν συμφιλίωσή τους μέ τόν Θεό.

Ἀπότομα, στήν συνέχεια, μεταφερόμαστε σέ ἄλλη ἀτμόσφαιρα. Ἐνῶ θά περιμέναμε νά δοῦμε τόν ἀρχιερέα Μεσσία στό θυσιαστήριο νά ἱεουργεῖ, τόν βλέπουμε ὄχι ὡς ἱεουργό ἀλλά ὡς στρατηλάτη νά μάχεται καί νά συντρίβει τούς ἐχθρούς του· *Κύριος ἐκ δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς· κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πληρώσει πτώματα, συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν*. Σύμφωνα μέ τήν ἐρμηνεία τῶν πατέρων, στόν ἀρχιερέα στρατηλάτη βλέπουμε τά δύο μεγάλα χρίσματα τοῦ Μεσσία: τό χρίσμα τοῦ ἀρχιερέως καί τό χρίσμα τοῦ βασιλέως. Ὡς ἀρχιερέας ἱεουργεῖ τήν σωτηρία μας, μᾶς λυτρώνει μέ τό αἷμα του. Ὡς βασιλιάς συνάσσει ὅλους τούς λυτρωμένους στήν βασιλεία του γιά νά ἀπολαμβάνουν αἰώνια τήν χαρά κοντά του. Τό ἀρχιερατικό χρίσμα συνδέεται μέ τήν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Μεσσία, διότι ὡς ἀρχιερέας τέλεσε τήν λυτρωτική θυσία ἐπάνω στόν σταυρό, ὅπου θυσιάσθηκε, βέβαια, ἡ ἀνθρώπινή του φύση. Τό βασιλικό χρίσμα συνδέεται μέ τήν θεότητά του, πού μέ τήν ἀνάσταση συνέτριψε τό κράτος τοῦ διάβολου καί ἐγκαθίδρυσε τήν αἰώνια βασιλεία τῆς

Ἐκκλησίας του.

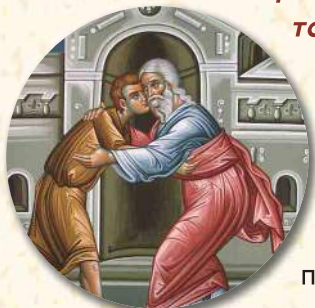
Ἀπορία δημιουργεῖ καί ἡ φράση *Κύριος ἐκ δεξιῶν σου*, διότι στόν πρῶτο στίχο λέγεται ὅτι ὁ Μεσσίας κάθεται ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός. Αὐτό τό παράδοξο ἐκ πρώτης ὄψεως δείχνει τό ὁμοούσιο τῶν δύο προσώπων. Ἡ ἐκφραση *ἐκ δεξιῶν*, ἐξάλλου, γιά τόν Θεό δέν εἶναι παρά μία ἀπό τίς ἀνθρωπομορφικές ἐκφράσεις. Αὐτό πού θέλει νά ἐπισημάνει ὁ ψαλμωδός ἐδῶ εἶναι ἡ συμπαράσταση τοῦ Θεοῦ στό μεσσιακό ἔργο (πρβλ. Ψα 15). Ὡς ἄνθρωπος ὑπέμεινε ὁ Χριστός τήν σταυρική θυσία, ἄρρηκτα ὅμως ἐνωμένος μέ τήν θεία φύση.

Στόν τελευταῖο στίχο τοῦ ψαλμοῦ παρουσιάζεται ὁ στρατηλάτης Μεσσίας νά σταματᾷ καθ' ὁδόν γιά νά πιεῖ νερό ἀπό ἕναν χείμαρρο, καί ἔπειτα νά ὑψώνει τήν κεφαλὴ του ἑτοιμος γιά τήν μάχη· *ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ πίεται· διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλὴν*. Μ' αὐτές τίς δύο ἀπλές καί ζωντανές εἰκόνες παριστάνονται οἱ δύο συγκλονιστικές πράξεις τῆς ἐπίγειας ζωῆς τοῦ Μεσσία, πού συνδέονται μέ τό ἀρχιερατικό καί μέ τό βασιλικό του ἀξίωμα. Ἡ πρώτη εἰκόνα, πού φανερώνει περιπέτεια, εἶναι προεικόνιση τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ. Ἡ δεύτερη εἰκόνα, ἡ ὑψωση τῆς κεφαλῆς, προεικονίζει τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Στόν σταυρό ὁ Κύριος δίψασε καί ποτίσθηκε μέ ὄξος (βλ. Ἰω 19,28-30). Μετά τήν σταυρική του θυσία ὅμως, ὑψωσε τήν θεϊκή του δύναμη καί μέ τήν ἔνδοξη ἀνάστασή του ἀπέδειξε ὅτι Αὐτός εἶναι ὁ μόνος καί αἰώνιος νικητής.

† Στ. Ν. Σάκκος

Ἀπό τόν ἄμβωνα τοῦ Τριωδίου

**Κυριακή 3/3,
τοῦ ἁσώτου·
«ἀπολλωλὼς ἦν
καὶ εὐρέθη»
(Λκ 15,32).**

Ὅλοι λίγο πολύ ὑπῆρξαμε ἢ καὶ παραμένουμε ἁσώτοι. Ἐπομένως ὅλοι γιορτάζουμε σήμερα, Κυριακή τοῦ ἁσώτου. Εἶναι ὠφέλιμο αὐτό νά τό ζήσουμε δυνατά, ὄχι τυπικά, γιά νά εἶναι ἡ μετάνοιά μας συνεχής. Ἀλλά καί ἡ εὐγνωμοσύνη μας στόν Θεό θά εἶναι ἀπέραντη γιά τή μεγάλη του εὐλογία καί εὐεργεσία νά μᾶς δίδει πλούσια τό ἔλεός Του, νά μᾶς ἀναστήσει καί συνεχῶς νά μᾶς ἀνασταίνει, γιά νά μᾶς ἔχει δικά του παιδιά μέ ἀληθινή μετάνοια μέσα στήν Ἐκκλησία του.

**Κυριακή 10/3, τῆς κρίσεως·
«δεῦτε... κληρονομήσατε τήν ἡ-
τοιμασμένην ὑμῖν
Βασιλείαν»
(ΜΘ 25,34).**

Ἡ σημερινή εὐαγγελική περικοπή εἶναι ξεκάθαρη προφητεία γι' αὐτό λέγει· «εἶπεν ὁ Κύριος· ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-

που...». Δέν εἶναι λόγια ἀνθρώπινα ὅσα προφητεύονται ἐδῶ. Τά εἶπε ὁ εὐλογημένος Κύριός μας πού εἶναι ἡ αὐτοαλήθεια. Ὑπάρχει, λοιπόν, αἰώνιος παράδεισος καί αἰώνια κόλαση. Αὐτό εἶναι τό κή-

ρυγμα τῆς Ἐκκλησίας, αὐτό εἶναι τό μήνυμά της, τό παράγγελμά της. Ὁ Θεός ἐτοίμασε τόν παράδεισο καί καλεῖ ὅλους τοὺς πιστοὺς του νά μποῦν νά τόν ἀπολαύσουν, νά χαίρονται μαζί του. Ἡ κόλαση; Τήν κόλαση δέν τήν ἔκανε ὁ Θεός, τήν ἔκανε ὁ διάβολος καί ἐκεῖνοι πού ἀκολουθοῦν τόν δρόμο τοῦ διαβόλου. Κόλαση εἶναι ἡ ἀπουσία τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός βέβαια εἶναι πανταχοῦ παρών καί εἶναι φῶς καί χαρά, ἀλλά γιά κείνους πού δέν Τόν θέλουν ἡ παρουσία του εἶναι φωτιά. Αὐτό πού γιά ἄλλους εἶναι φῶς πού φωτίζει, γιά τοὺς ἀπίστους καί ἀθέους καί ἀμετανοήτους εἶναι φωτιά πού καίει.

**Κυριακή 17/3, τῆς συγχωρήσεως·
«Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ
παραπτώματα αὐτῶν...» (ΜΘ 6,14-15).**

Στό θέμα τῆς συγχωρήσεως πρέπει νά καταβάλουμε πολλές προσπάθειες, νά ἀγωνισθοῦμε πολύ ὥστε νά μή μείνει μέσα στόν ψυχικό μας κόσμο οὔτε σκόνη. Δέν ἔχουμε δικαίω-

μα νά κάνουμε προσευχή καί νά ποῦμε τό «Πάτερ ἡμῶν», ἄν δέν συγχωροῦμε. Καί ὅχι ἀπλῶς νά συγχωροῦμε ἐξωτερικά, ἀλλά νά συγχωροῦμε μέ τήν καρδιά μας. Πολλές φορές συγχωροῦμε ἐξωτερικά ἀλλά ἡ καρδιά μας δέν συγχωρεῖ. Ἄλλες φορές δέν εἶναι δυνατόν νά δείξουμε τή συγχωρητικότητα ἐξωτερικά, γιατί δέν τή δέχεται ὁ ἐχθρός. Ἐμεῖς θά τόν συγχωρήσουμε μέ τήν καρδιά μας. Αὐτό εἶναι τό θέλημα τοῦ Κυρίου καί ἡ ἀπαίτησή του. Καί βέβαια αὐτά γίνονται μόνο ἐν Θεῷ, διότι δέν εἶναι εὐκόλο νά συγχωρήσεις οὔτε εἶναι εὐκόλο νά ἐλεήσεις.

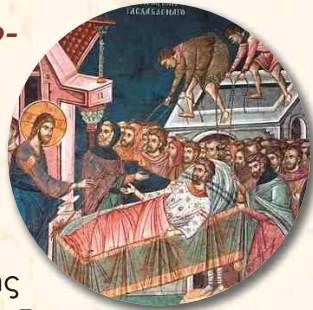

**Κυριακή 24/3, τῆς Ὁρθοδοξίας·
«Ἔρχου καί ἴδε»**
(Ἰω 1,47).

Δύο ρήματα, πού συνδέονται μέ ἓνα «καί». Τό «ἔρχου» εἶναι ἡ δική μας προσπάθεια, ὁ δικός μας πόθος, ἡ δική μας ἀναζήτηση, ἀλλά καί ἡ δική μας πορεία, ἡ δική μας πράξη καί ἡ δική μας θυσία. Τό «ἴδε» εἶναι ὅ,τι ὁ Θεός ὑποδεικνύει, παρουσιάζει, δημιουργεῖ, προσφέρει, χαρίζει σ' ἐμᾶς. Εἶναι δέ ταυτόχρονα καί ἡ ἀπολογία τοῦ Εὐαγγελίου καί τῆς Ἐκκλησίας, ἡ

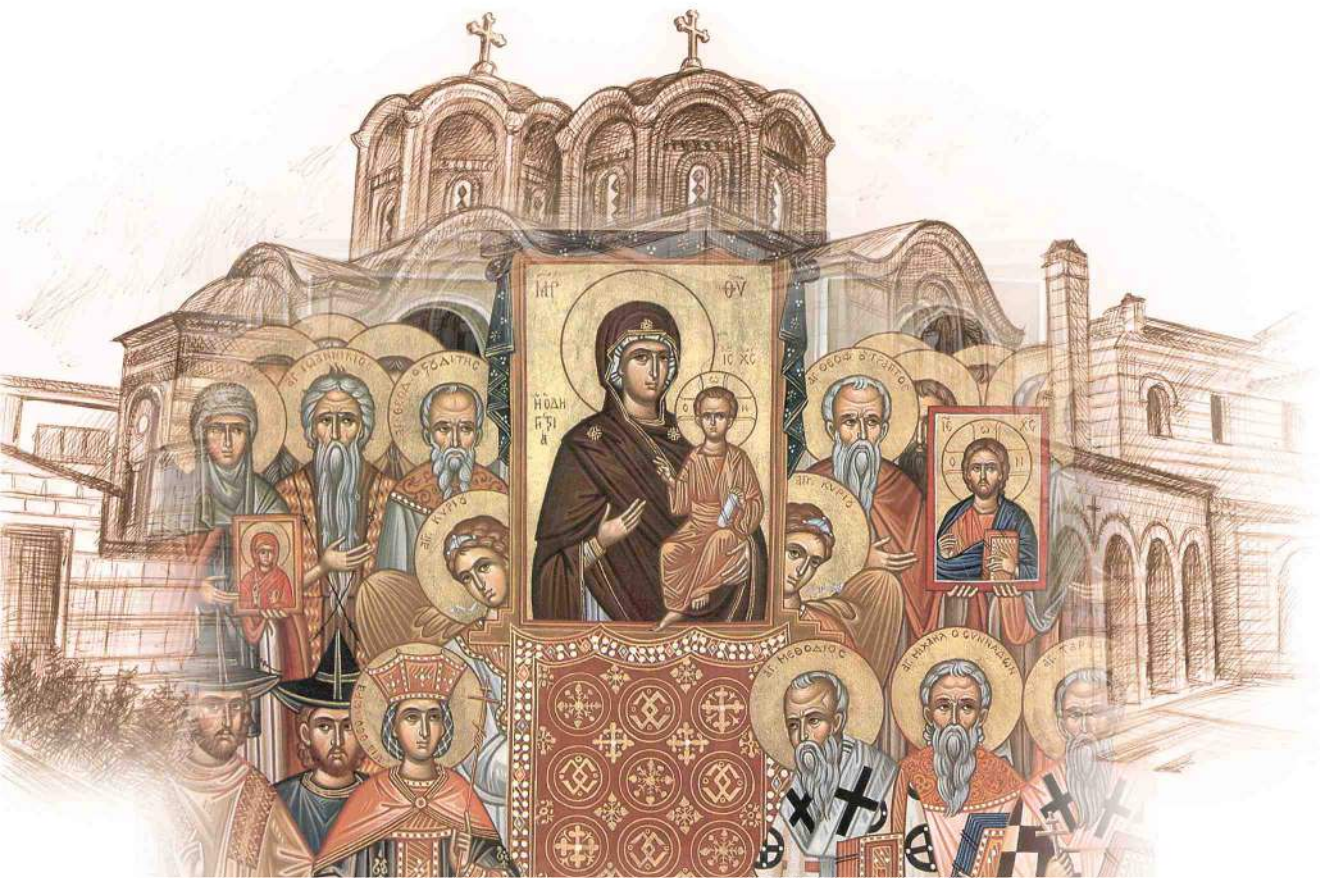
κατάθεση καί ἡ μαρτυρία τοῦ οὐρανοῦ στόν κόσμο. Ὅχι θεωρίες καί συλλογισμοί οὔτε διαλεκτική, ἐπιχειρήματα καί φιλοσοφίες καί τόσα ἄλλα. Γιατί; Διότι ὅταν πιάνουμε τή συχνότητα τοῦ Πνεύματος καί ἔχουμε τήν ἐμπειρία τῶν πνευματικῶν πραγμάτων, τότε δέν ψάχνουμε ἀποδείξεις. Ἄν ἓνα πράγμα τό βλέπεις, τό πιάνεις, τό ἀκοῦς, δέν χρειάζεσαι ἐπιχειρήματα.

**Κυριακή 31/3,
τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ·
«Τέκνον, ἀφένταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου»**
(Μρ 2,5).

Τό φάρμακο τῆς σωτηρίας ἓνα, τά δάκρυα τοῦ ἁμαρτωλοῦ καί τοῦ Χριστοῦ τό αἷμα. Ναί, ἀδέλφια μου, κρατῆστε το μέσα σας, καλλιεργῆστε το! Τό φάρμακο τῆς σωτηρίας ἓνα, τά δάκρυα τοῦ ἁμαρτωλοῦ καί τοῦ Χριστοῦ τό αἷμα. Ἄν, λοιπόν, τώρα πού εἶναι ἡ περίοδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καλλιεργήσω τά δάκρυα καί τή μετάνοια, τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ μέ καθαρίζει ἀπό κάθε ἁμαρτία. Ἡ ψυχή μας εἶναι μία, μονάκριβη, μονογενής, πολύτιμη. Καί ἀλίμονο ἄν ἀμελήσουμε τό θέμα αὐτό τῆς σωτηρίας μας.

† Στέργιος Ν. Σάκκος
(ἀπό λειτουργικά κηρύγματα)

«Οὐκ ἄρνησόμεθά σε, φίλη Ὁρθοδοξία!»

Οἱ καμπάνες χτυποῦσαν χαρμόσυνα. Ἦταν ἡ πρώτη ἡ μέρα ἡ ἀναστάσιμη μέσα στήν κατανυκτική ἡσυχία τῆς Σαρακοστής. Σήμερα οἱ ἐκκλησιές γέμιζαν περισσότερο. Διψοῦσαν οἱ ὀρθόδοξες καρδιές νά δοῦν τά σηκωμένα ἑξαπτέρυγα, νά κοινωνήσουν στή συγκίνηση: «Αὕτη ἡ πίστις τήν οἰκουμένην ἐστήριξε». Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας! Πολύτιμη· ἀγαπημένη· μεγάλοπρεπη!

Σκιοτοῦσε κι ἡ δική μου, ἀνώνυμη ὀρθόδοξη καρδιά. Μπροστά στά μάτια μου περνοῦσαν τά εἰκονίσματα· κι ἔβλεπα στή ζωγραφισμένη Βίβλο τους τό δόγμα καί τήν πράξη· τήν ἀλήθεια καί τό βίωμα... Πρῶτα ὁ Κύριος, μία μορφή ἀνθρώπινη πού ὅμως τό χέρι πού εὐλο-

γοῦσε καί τό φωτιστέφανο μέ τή γραμμένη μετοχή τοῦ ἐνεστώτα μαρτυροῦσαν: Θεός· Θεός καί ἄνθρωπος, οἱ δύο φύσεις πού ἐνώθηκαν. Κι ὕστερα ἡ μητέρα Του μέ τά τρία ἀστέρια στήν ἐσθήτα τῆς: Παρθένος· πρὶν τόν τόκο, κατά τόν τόκο, μετά τόν τόκο· ἀειπαρθενος. Ἡ πίστη μου: τό προαιώνιο σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τή δική μου ἀνάσταση. Κι ὕστερα ἐν πομπῇ ἐκεῖνοι πού ἔκαναν τήν πίστη μου ζωή: ἡ Αἰκατερίνη· ἡ Σοφία· ὁ Δημήτριος... Τούς γνώρισα ἀπό τά διακριτικά τους εὔσημα: ἡ Αἰκατερίνη στόν τροχό, πού ἐτοιμάστηκε γιά νά διαμελίσει τό νεανικό κορμί τῆς· ἡ Σοφία μέ τά τρία τῆς παιδιά, πού τά εἶδε ἕνα-ἕνα νά ματώνουν καί νά ξεψυ-

χοῦν γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ· ὁ Δημήτριος μέ τήν πορφύρα τοῦ ἀξιωματικοῦ, πού τήν κατέθεσε σάν σκύβαλο στά πόδια τοῦ Κυρίου του. Πίσω ἀπό τούς μάρτυρες, πάλι ὁμολογία καί θυσία. Ὁ Ἀθανάσιος, μία ζωή ἐξόριστη, κατατρεγμένη στά πηγάδια πού ὁμως φώναζε: «ὁμοούσιος»· καί ὁ Σπυρίδωνας, ὁ ἀπλοϊκός βοσκός πού μέ μιά χούφτα ἀπό πλινθιά ὑπέγραψε τό ἀσύλληπτο γιά τήν ἀπλοϊκή μας νόηση: τρία τά πρόσωπα μιά ἑνας ὁ Θεός· καί πίσω του -λίγες φορές τόν εἶχα δεῖ καί χάρηκα- ὁ Μᾶρκος. Ὁ Μᾶρκος ὁ πρᾶϋς, πού τόν ὀνόμασαν «Εὐγενικός», πού ὁμως ἀρνήθηκε ἀμετάκλητα, μόνος αὐτός, νά ὑπογράψει ἔνωση Ὁρθοδοξίας κι αἵρεσης, κάνοντας τόν προκαθήμενο τῆς Ρώμης νά ἀναφωνήσει ἀπογοητευμένος: «Μᾶρκος οὐκ ὑπέγραψε. Οὐδέν ἐποιήσαμεν». Ὁ Μᾶρκος ὁ μειλίχιος...

Διέσχιζαν τήν ἐκκλησία τά εἰκονίσματα. Εἰκόνιζαν τά βήματα τῆς Ἐκκλησίας μέσ στούς αἰῶνες τῶν ἀνθρώπων· μία πορεία σταυρωμένη, γιά ν' ἀνεβαίνει ὁ κόσμος στήν ἀνάσταση!

Κι ἄκουγα ἀπό τά χεῖλη τῶν ἱερέων κι ἀπό τά χεῖλη τά δικά μου πού ἀκολουθούσανε συγκινημένα τόν ὕμνο τῶν ἀναστημένων: «Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν...». Τήν κατάθεση τῶν πεπελεκισμένων διά τήν μαρτυρίαν Ἰησοῦ: «Οἱ ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν· οἱ διδάσκαλοι ὡς ἐδογματίσαν... οὕτω φρονοῦμεν, οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν». Καί ἄκουγα μέσα σ' αὐτά τά «οὕτω» τήν κραυγή· κραυγή αἱμάτων πού τή φώναζαν ὅλοι μαζί, κι ἡ Αἰκατερίνη καί ὁ Μᾶρκος κι

ὁ Σπυρίδωνας, δείχνοντας ὡς ἐμᾶς τά εὔσημα τῆς μαρτυρίας καί τοῦ μαρτυρίου τους: «Οὐκ ἀρνησόμεθά σε, φίλη Ὁρθοδοξία».

Χτυποῦσαν οἱ καρδιές, δακρύζανε τά μάτια τῶν πιστῶν: «Οὐκ ἀρνησόμεθά σε, φίλη Ὁρθοδοξία»· καί πάλι μιά κραυγή, πού ἀρθρώνουνε μαζί τό Πνεῦμα καί ἡ Νύμφη τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἐσταυρωμένη Ἐκκλησία Του· ἐκείνη ἡ συλλογική καρδιά πού ἀφουγκράζεται τούς κραδασμούς καί τό κλυδώνιο μέσα στή θάλασσα τοῦ κόσμου μας.

Σήμερα ἡ θάλασσα ἀπειλεῖ νά ἀφανίσει ὅλες τίς στεριές· νά σβήσει κάθε σύνορο· ὅλοι μας ἓν· μία παγκόσμια δεσποτεία πού ὑποδουλώνει· μιά καταιγίδα πού ἀντιμάχεται καί τή μοναδική ἐλπίδα αὐτοῦ τοῦ κόσμου ν' ἀναπνέει ἐλεύθερα, τή μία Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Τότε ἦταν ν' ἀλλάξει ἕνα «ι»· «ὁμοιούσιος» ἢ «ὁμοούσιος»· τώρα ἀλλάζει μιά κατάληξη: οἰκουμενικότητα ἢ οἰκουμενισμός. Ὅλοι μας ἓν. Ὅχι μονάχα μέ τόν πάπα, ὅπως τότε, μιά μέ τόν κάθε πλανεμένο πού βάφτισε «ἐκκλησία» τήν αὐθαιρεσία του...

Πλανεύουνε οἱ λέξεις τίς καρδιές· ἀκόμα καί ἐκεῖνες πού ἀναπνέουν μέσ στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι ὅπως γινόταν πάντοτε, ἀπό τήν ὥρα πού στή Μίλητο προφήτευσε μέ πόνο ἡ καρδιά τοῦ Παύλου: «Καί ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα». Ἐξ ὑμῶν αὐτῶν... Καί ἡ ἴδια ἀποστολική καρδιά φωνάζει στά παιδιά τῆς ἐναγώνια: «μή ποτε παραρυνῶμεν», μή χάσουμε τό δρόμο μας·

γιατί ἡ θάλασσα δέν ἔχει ὁδοδεῖκτες· γιατί οἱ λέξεις εὐκολα ἀλλάζουν· γιατί ὁ ἄρχοντας τοῦ σκότους ξέρει νά μεταμφιέζεται σέ ἄγγελο φωτός.

«Μή ποτε παραρρῶμεν»: Μή λησμονήσουμε ὅτι ἀγάπη δίχως τήν ἀλήθεια εἶναι λέξη κίβδηλη· ὅτι ἀγάπη δέν σημαίνει νά πνιγῶ μαζί σου, ἀλλά νά σοῦ ἀπλώσω σωστικά τό χέρι μου· ἀγάπη εἶναι ν' ἀρνηθῶ νά μοῦ λερώσει τό νερό, γιά νά τό φέρω γνήσιο στά διψασμένα χεῖλι σου.

Κι ἂν ἐμεῖς ἐπιπόλαια τό ξεχνοῦμε αὐτό, ἔχουμε νά μᾶς τό θυμίζουνε ὅλους ἐκείνους πού περνοῦνε στά εἰκονίσματα· τόν ἡγαπημένο μαθητή, υἱό ἀγάπης καί υἱό βροντῆς, τόν Ἰωάννη, πού δίπλα στό «ὁ Θεός ἀγάπη ἐστὶ» ἔγραψε τό «εἴ τις ταύτην τήν διδαχὴν οὐ φέρει... χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε»· τόν Μᾶρκο πού οἱ αἰῶνες τόν ὀνόμασαν «Εὐγενικό» κι ὅμως ἀρνήθηκε νά βάλει τήν ὑπογραφή· ὅλους ἐκείνους πού ἀγάπησαν πολύ περισσότερο ἀπό μᾶς- μέχρι ὁμολογίας καί θυσίας- τόν Θεό καί τήν εἰκόνα Του.

Πῶς νά προδώσουμε τό τόσο αἶμα τῆς ἀγάπης πού ἄρδευσε τήν πίστη μας; Γιατί ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι, ἡ μόνη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἔχουμε ἀκόμη ἀνεξόφλητη τήν τελευταία ἐντολή ἀγάπης τοῦ Κυρίου μας: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη». Βγεῖτε στοῦ κόσμου τίς γωνιές καί μαθητεύσατε τοὺς πλανημένους καί διεφθαρμένους, τοὺς ἀγνοοῦντας καί κακοφρονούντας, τοὺς ἔρημους καί ἀπνευματίστους. Δώστε τους Πνεῦμα! Δώστε τους ἀλήθεια! Δώστε τους Θεό! Δώστε τους τήν Ὁρ-

θοδοξία σας, πού -ἀλίμονο- μὴν τήν προδώσετε γιά τίποτα!

«Οὐκ ἀρνησόμεθά σε, φίλη Ὁρθοδοξία»· καί οἱ ψυχές τῶν πιστῶν, ἐκείνη ἡ συλλογική καρδιά πού συντονίζεται ἐν Πνεύματι, στρέφει τό βλέμμα της στόν Παντοκράτορα καί δέεται: «Κύριε τῶν Δυνάμεων, προστάτευσε τό σκάφος Σου. Στείλε μας ἕναν καινούργιο Ἀθανάσιο, ἕναν Μᾶρκο, νά ἐνωθοῦνε οἱ καρδιές μας γύρω ἀπ' τή δική του, νά φυλάξουμε... Κάνε κάτι, Κύριε!».

Τό βλέμμα χαμηλώνει σιωπηλά. Ἐχει ὁ Παράκλητος παρηγορήσει τίς καρδιές. Ἄς φαίνεται ὅτι ὁ Κύριος καθεύδει «ἐπὶ τῇ πρύμνῃ». Τό θαῦμα περιμένει τήν προστακτική φωνή στή θάλασσα: «Σιώπα! Πεφίμωσο!» Τό σκάφος Του, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία Του δέν εἶναι δυνατόν νά βυθιστεῖ. Τήν ἵδρυνε ὁ ἴδιος πάνω στήν πέτρα τῆς ὁμολογίας τοῦ θερμοῦ τοῦ μαθητῆ καί ὑποσχέθηκε πῶς «πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς».

Τό σκάφος θ' ἀράξει στό λιμάνι τ' οὐρανοῦ. Ἀρκεῖ μέσα σ' αὐτό, πίσω ἀπό τοὺς μάρτυρες, πίσω ἀπό τοὺς Ἀθανάσιους καί τοὺς Μάρκους, τοὺς χθεσινούς καί τοὺς μελλομένους, νά εἴμαστε ἐμεῖς, ἐπώνυμοι καί ἀνώνυμοι· κάθε καρδιά πού ἐν ἔτει 2013 μέσα στοὺς βρυχηθμούς τοῦ οἰκουμενισμοῦ φωνάζει ἀνυποχώρητα: «Δέν θά σέ ἀρνηθοῦμε, ἀγαπημένη Ὁρθοδοξία μας» κι ἂν χρειαστεῖ, μύριες φορές γιά σένα θά πεθάνουμε».

Μαρία Παστουρματζή
Φιλόλογος

Ἔχει ὁ Θεός!

Ἀδελφέ μου, εἶναι κάποιες φορές πού τά προβλήματα τῆς ζωῆς φαντάζουν ἀδιέξοδα καί οἱ πληγές τῆς ἁμαρτίας καί τοῦ κόσμου μοιάζουν ἀγιάτρευτες. Τότε προσπαθεῖς κι ἐσύ ὅπως κι ἐγώ ἀπεγνωσμένα νά βρεῖς μόνος σου τή λύση, τή λύτρωση. Διαλέγεις τήν ἡρεμία τῆς φύσης, μά κι αὐτή τήν ταραίζει ὁ θόρυβος τῶν λογισμῶν σου. Ἐπιλέγεις τήν ἡσυχία τῆς μοναξιάς σου, μά κι αὐτή τήν διακόπτει ὁ ἀδυσώπητος διάλογος πού ξεσπᾷ μέσα σου. Ἄλλοτε πάλι ζητᾷς νά σπηριχτεῖς σέ ἀνθρώπους, ἀλλά καί αὐτοί εἶναι ἀνήμεροι νά σκώσουν τό βάρος τῆς ψυχῆς σου. Τότε, προσπαθεῖς νά ξεχαστεῖς ἀλλάζοντας τά πάντα γύρω σου, μά οἱ ἀγώνιες παραμένουν πάντα ἴδιες. Κάποτε προτιμᾷς τή φυγή, τοπικά ἢ τροπικά, κι ὅμως τά προβλήματα σέ περιμένουν πάντα ἐκεῖ, νά σοῦ χαμογελοῦν χαιρέ-

κακα, μόλις βάλεις τό κλειδί στήν πόρτα. Καί κάποιες φορές ξοδεύεσαι ἀσυλλόγιστα σέ ὑλικές ἀπολαύσεις καί ἔντονη δραστηριότητα, γιά νά ξεφύγεις μέ ὅποιο τρόπο καί μέ ὅποιο τίμημα. Ἄδικα προσπαθεῖς νά ξεγελάσεις τόν ἑαυτό σου καί νά βρεῖς τή λύση μέσα στήν ἡδονή...

Μιά τέτοια δύσκολη ὥρα ὁδηγῶ βιαστικά, σχεδόν νευρικά, ἐπιστρέφοντας ἀπό τή δουλειά μου. Ἡ ἡρεμὴ μουσική τοῦ ραδιοφώνου μάταια προσπαθεῖ νά ἀντιρροπήσει τόν θόρυβο τῶν λογισμῶν μου. Ὁ καιρός αἶθριος, μά ἡ θύελλα τῶν πειρασμῶν ἔχει ἤδη ξεσπάσει. Καί ἡ σκέψη τοῦ Θεοῦ στέκεται ἀδύναμη νά τρυπώσει καί νά τήν καταλαγιάσει. Ξαφνικά, ἓνα παλιό φορτηγάκι μοῦ «κόβει τή φόρα» καί ἀγανακτῶ. Μένω ὥστόσο «κολλημένη» πίσω του, γιατί πρέπει σέ λίγο νά στρίψω.

Καί τότε, πέφτει τό μάτι μου στήν ἐπιγραφή μέ τά μεγάλα γράμματα στό πίσω μέρος του: «ΕΧΕΙ Ο ΘΕΟΣ». Δέν διαφημίζει ἓνα ἐπάγγελμα ἢ μία φέρμα ἐταιρείας, ὅπως θά περίμενα. «ΕΧΕΙ Ο ΘΕΟΣ». Φωτογραφίζει τή σκέψη τοῦ ὁδηγοῦ. «ΕΧΕΙ Ο ΘΕΟΣ». Διαφημίζει σί' ἀλήθεια τή φιλοσοφία μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς. «ΕΧΕΙ Ο ΘΕΟΣ».

Καί ἡ ἐπιγραφή καρφώνεται στόν νοῦ μου σωστή πρόκληση. «ΕΧΕΙ Ο ΘΕΟΣ». Εἶναι ἡ πιό ἰσορροπημένη ἀπάντηση στήν ταραχή τοῦ νοῦ μου. «ΕΧΕΙ Ο ΘΕΟΣ». Εἶναι ἡ πιό ἥρεμη πρόταση στόν θόρυβο τῶν λογισμῶν μου. «ΕΧΕΙ Ο ΘΕΟΣ». Εἶναι ἡ λύση πού ζητοῦσα νά δώσω στά ἀδιέξοδά μου. Ἡ μόνη λύση. Καί ἐνῶ ἡ ἔκπληξή μου δίνει τή θέση της στόν θαυμασμό, ἓνα ἐρωτηματικό γεννιέται μέσα μου: Ἄν ἔχει ὁ Θεός γι' αὐτόν, τότε... γιατί ὄχι καί γιά μένα; Καθώς ἀπομακρύνομαι πιά ἀπό τό παλιό φορτηγάκι μέ τόν ἄγνωστο ὁδηγό, τόν εὐχαριστῶ θερμά πού ἦρθε νά μοῦ θυμίσει τό αὐτονόητο, πῶς ἔχει ὁ Θεός καί γιά μένα.

Μαρία Κουπουριάδου
Φιλόλογος

ΔΩΡΕΕΣ

Γιά τήν Ἀδελφότητα

* Γαληνοῦ Παρασκευή 20€ * Γιατζιτζῆς Δημήτριος, εἰς μνήμην γονέων καί ἀδελφῶν, 100€ * Μουρατίδου Εὐθαλία, εἰς μνήμην Παύλου καί Ἀναστασίας, 30€ * Π.Κ. 10€ * Χατζητόλιας Ἡλίας 100€ * Ἀνώνυμος 240€.

Γιά τό Περιοδικό

* Ἀγαπητοῦ Ἑλένη 10€ * Γιαπιτζῆ Σοφία 20€ * Ζ.Ε. 10€ * Καμβύση Ἀγγελική 10€ * Καντήρης π. Ναθαναήλ 15€ * Καρακόλη-Ζουβέλλα 50€ * Κεφαλίδου Γεωργία 50€ * Κιουτουκίδου Σοφία 20€ * Κουκουλεκίδης Παῦλος 100€ * Κουλούμογλου Χαράλαμπος 40€ * Κουφονικόλα Στέλλα 10€ * Μαντζουράνη Σταυρούλα 10€ * Νεδάκη Μαρία 10€ * Νικολοπούλου Δήμητρα 10€ * Π.Κ. 40€ * Π.Σ. 40€ * Παναγούλια Γεωργία 10€ * Παπαδανιήλ Παναγιώτης 30€ * Πετρίδου Μάγδα 10€ * Σταυροπούλου Ἑλένη 10€ * Στεργιάδου Ἀρετή 10€ * Χριστιανοπούλου Εὐαγγελία 10€.

Γιά τήν Κατασκήνωση εἰς μνήμην Στεργίου Σάκκου καί Πausανίου Κουτλεμάνη

* Β.Ι. 20€ * Γεωργιάδης Μιχαήλ 1.000€ * Δεμερτζίδου Κυριακή 50€ * Δεράλα Σοφία 100€ * Δημητριάδης Γεώργιος 250€ * Κάλαντα Χριστουγέννων-Πρωτοχρονιάς 5.304 € * Κανελλάκη Θεοδώρα 1.000€ * Λ.Μ. 400€ * Ματσίγγος Βασίλειος 100€ * Μητσόπουλος Παναγιώτης 150€ * Μουρτζίλας Στέργιος 200€ * Μπούτσικος Ἀναστάσιος 60€ * Νικολέτος Ἡλίας 100€ * Ξ.Γ. 100€ * Παπαδούδης Φώτιος 150€ * Παπαϊωάννου Ἰωάννης 50€ * Σ.Α. 50€ * Τ.Γ. 100€ * Τ.Ε. 20€ * Τ.Κ. 20€ * Τσιραμπίδης Ἀνανίας 200€ * Χατζηπαύλου Ἀριστείδης 50€ * Ἀνώνυμος 1.000€ * Ἀνώνυμος 1.000€.

Γιά τή Φιλανθρωπία

* Γαληνοῦ Παρασκευή 40€ * Δ.Τ. 50€ * Χρυσομάλου Δήμητρα 40€.

Γιά τήν Ἱεραποστολή

* Πάντσιου Πολυξένη 20€ *

Γιά τίς Φυλακές

* Ἀνώνυμος 30€ * Μαρκοπούλου Μαρία 50€.

Παράδοξα

Ποιός λόγος μπορεί νά περιγράψει τό θεϊκό σου κάλλος, Θεομήτορ Παρθένη; Δέν εἶναι δυνατόν λόγοι καί λογισμοί ἀνθρώπινοι νά ἐκφράσουν ὅ,τι ἔχει σχέση μέ σένα. Όλα τά δικά σου ὑπερβαίνουν καί τόν νοῦ καί τόν λόγο. Μποροῦμε ὡστόσο νά σέ ὑμνοῦμε, διότι φιλάνθρωπα τό δέχεσαι.

Ἐσύ συγκεντρώνεις ὅλες τίς χάρες καί εἶσαι γεμάτη ἀπό κάθε εἶδους ἀγαθοεργία. Μοιάζεις πίνακας ζωντανός κάθε ἀρετῆς καί ἀγαθότητας καθώς μόνη ἐσύ ἀξιώθηκες νά λάβεις ὅλα μαζί τά χαρίσματα τοῦ Πνεύματος. Καί ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλά καί Ἐκεῖνον πού εἶναι πηγή ὅλων αὐτῶν τῶν θησαυρῶν μέ παράδοxo τρόπο τόν φιλοξένησες μέσα στά σπλάχνα σου. Σκηνή παράδοξη ἔγινε τό σῶμα σου γιά Κεῖνον τόν ὁποῖο ἀπό ἔμβρυο τόν φρόντισες. Σέ δέχθηκε ἀκόμη -ἄλλο παράδοxo- συγκατοικό του κατά τήν παιδική του ἡλικία... Καί μ' ὅλα τοῦτα τά παράδοξα κατέδειξε πῶς ἀπό τότε πού κατοίκησε μέσα σου ἔγινες τό ἄσειστο οἰκητήριό τῆς δικῆς του χάριτος.

Γρηγορίου Παλαμᾶ, Λόγος ΝΓ', ΕΠΕ 11,276
(Ἀπόδοση Β.Σ.)

Γυρολόγοι τῆς ἀγάπης

Δέν βρέθηκαν στὴν ἀνάγκη νά θρέψουν τὴν οἰκογένειά τους ἀλλὰ τοὺς ἔβγαλε στοὺς δρόμους ἢ λαχτάρᾳ νά προσφέρουν στὸν ἀναγκεμένο συνάνθρωπό τους. Ἐφαρμόζουν τὸν εὐαγγελικό λόγο πού παραγγέλλει στὸν πιστό νά κοπιᾶζει «ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι» (Ἐφ 4,28).

Οἱ κυρίες τοῦ φιλοπτώχου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Διδυμοτείχου, μέ τὴν ἀμέριστη συμπαράσταση τοῦ ἐπισκόπου τους Σεβασμ. Δαμασκηνοῦ, ἀνέπτυξαν πρωτότυπη δράση γιὰ νά ἐνισχύσουν τὰ συσσίτια τῆς Μητροπόλεώς τους.

Παρασκευάζουν παραδοσιακά προΐοντα (τρόφιμα, γλυκά, ποτά) καὶ γυρνοῦν τίς πόλεις καὶ τὰ χωριά τοῦ Ἑβρου γιὰ νά τὰ πουλήσουν. Μὲ τὰ ἔσοδα καλύπτουν τὸ φαγητό ἑκατὸ ἀτόμων τῆς περιφέρειας.

Θαυμάσια πρωτοβουλία! Δηλώνει τὸν πλοῦτο τῆς καρδιᾶς αὐτῶν τῶν γυναικῶν. Ὁ κόπος καὶ ἡ θυσία τους «θησαυρίζει θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ».

«...ὕπόδειγμα δέδωκα ὑμῖν»

Ἡ ἐντολὴ εἶναι σαφής: «ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος» (Μθ 20,26). Τὸ ὑπόδειγμα δόθηκε ἐκεῖ στό ὑπερῶο τὴν πιό ἱερή στιγμή, ἀπὸ τὸ πιό ἱερό πρόσωπο τῆς ἱστορίας. Ὁ Ἰησοῦς ζώστηκε τὸ λέντιο καὶ ὑπηρετήσε τοὺς ἐλαχίστους ἀδελφούς - μαθητές του. Συνεχιστὴς στὸν ἀγρό τῆς Ἐκκλησίας κάθε ποιμένας μιμεῖται τὸν Κύριό του καὶ διακονεῖ τοὺς ἐλαχίστους ἀδελφούς τοῦ ποιμνίου σέ ὅποια ἀνάγκη.

Γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀναξιοπαθούντων ἀδελφῶν, ὁ μητροπολίτης Θηβῶν συμμετεῖχε στό μάζεμα ἐλιῶν στὰ ἐλιοχώραφα τὰ ὁποῖα παραχώρησε ἡ κοινότητα Λουκισίων. Ἡ πρωτοβουλία ἀνήκει στὸν Σεβασμ. Μητροπολίτη Γεώργιο, ὥστε νά καλυφθοῦν οἱ ἀνάγκες τῶν ἰδρυμάτων τῆς Μητροπόλεως σέ λάδι καὶ νά ἐνισχυθοῦν ἄπορες οἰκογένειες πού συντηρεῖ ἡ Μητρόπολη.

Γονεῖς, ἀνησυχῆστε ἐπιτέλους!

Ἄναυδο ἀφήνει κάθε ἐχέφρονα ἄνθρωπο ἡ εἶδηση ἀπὸ τὴ χώρα τῆς ἐλευθερίας:

Στήν Ἀμερική λειτουργοῦν πλέον νυχτερινά κέντρα καί γιά ἀνηλίκους! Ἀπεριόριστο ἀλκοόλ, ξέφρενη διασκέδαση, ἀνεξέλεγκτες καταστάσεις γιά ἡλικίες 11, 14, 18 ἀλλά καί μεγαλύτερες, μιά καί τά κλάμπ τοῦ εἴδους ἀνήκουν στήν κατηγορία «all ages», δηλαδή γιά ὅλες τίς ἡλικίες.

Διεστραμμένα μυαλά καιροσκόπων ἀδίστακτα ἐκμεταλλεύονται τή διάλυση τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας, γιά νά αὐξήσουν τά κέρδη τους. Σπεύδουν νά ποτίσουν τίς διψασμένες γιά χαρά καί ἀγάπη παιδικές καρδιές μέ τό δηλητήριο τῆς νυχτερινῆς ζωῆς. Στή συνέχεια, γιά νά τοὺς κάνουν νά ξεχάσουν τίς τύψεις καί τόν ἀβάσταχτο ψυχικό τους πόνο, θά τοὺς λανσάρουν τόν παράδεισο τῆς πρέζας. Κι ὅταν πιά στά 20-25 δέν θά μποροῦν νά βγάλουν κανένα κέρδος ἀπό τά κατατρυπημένα τους κορμιά, εὐκολα θά τοὺς ἀνοίξουν τήν πόρτα τῆς κολάσεως μέ μιά νοθευμένη δόση!

Νά ὑπῆρχαν τουλάχιστον οἰκογένειες, γονεῖς, νά ἀνησυχήσουν, νά ἐνδιαφερθοῦν! Νά ζητήσουν σάν ἐκεῖνον τόν πονεμένο πατέρα τοῦ δαιμονισμένου παιδιοῦ τήν ἐπέμβαση τοῦ Κυρίου, νά ὁδηγήσουν τά παιδιά τους στήν ὀλοκάθαρη πηγή τῆς κρυστάλλινης, τῆς ἀναφαίρετης χαρᾶς!

Ἡ κραυγή τῶν παιδιῶν

Καί γιά νά μήν ἐφησυχάζουμε ὅτι αὐτά εἶναι... πολύ μακριά μας: Τήν παρακάτω ἐπιστολή τήν ἔστειλε μαθητής ἀπό τή Ναύπακτο σέ τοπική ἐφημερίδα. Τό γεγονός ἴσως δέν εἶναι πρωτότυπο πλὴν στίς πόλεις μας. Τό ἀξιοσημείωτο εἶναι ἡ ἀντίδραση τοῦ ἐπιστολογράφου.

«Σήμερα, συγκεκριμένα, εἶχα 6 ὥρες μάθημα στό σχολεῖο καί μόλις σχόλασα πηγαίνοντας ἀπό τό σχολεῖο στήν κάτω πόρτα πρὸς τήν Ψανή, εἶδα δύο νεαροὺς νά περιμένουν ἀνυπόμονα κρατώντας

μιά μπλέ σακούλα στά χέρια τους. Δέν ἔδωσα καί πολύ μεγάλη σημασία. Προχώρησα μέ ἓνα φίλο μου γιά νά πάρουμε πίτες πού ἔχει ἓνα σουβλατζίδικο ἐκεῖ δίπλα. Γυρίζοντας πίσω στό ἴδιο μέρος καί στό σημεῖο πού ὑπάρχουν οἱ κούνιες συγκεκριμένα, εἶδαμε τοὺς νεαροὺς νά δίνουν τή σακούλα σέ τρεῖς μαθητές πού εἶχαν σχολάσει πρὶν λίγα λεπτά. Λίγα μέτρα πιό κάτω εἶδαμε αὐτό πού δέν μπορούσαμε νά τό φανταστοῦμε. Ἦταν φρικτό νά τρυπιοῦνται μαθητές σχολείου, λίγο ἔξω ἀπό τόν προαύλιο χώρο του. Δέν πιστεύαμε στά μάτια μας. Ἦταν μιά σκηνή πού δέν θά τήν ξεχάσουμε ποτέ. Ποιός φταίει ἄραγε γιά ὅλα αὐτά; Νά βάλει ὁ Θεός τό χέρι του. Μιά φωνή μέσα μου κραυγάζει: Μάνα! Ξύπνα!...».

Ἄς ἀκούσουμε τήν κραυγή τῶν παιδιῶν μας, πρὶν εἶναι πολύ ἀργά...

Ἀκατάβλητο ἑλληνικό πνεῦμα!

Πρὶν δύο χρόνια ὁ Χάρης Ἰωάννου στρώθηκε στή δουλειά ἀτέλειωτες ὥρες καί ἔφτασε στήν ἐφεύρεση ἑνὸς ἠλεκτρονικοῦ γαντιοῦ. Ὅραμά του νά βοηθήσει τοὺς ἀνθρώπους -καί πρώτη τή γιαγιά του- μέ κινητική δυσχέρεια στά χέρια. Πρόσφατα παρουσίασε τή συσκευή του στὸν 24ο Διαγωνισμό νέων ἐπιστημόνων τῆς ΕΕ καί πῆρε τό πρῶτο πανευρωπαϊκό βραβεῖο Μηχανικῆς.

Ἡ «UNICEF» στίς 20 Νοεμβρίου 2012 τίμησε μέ εἰδική διάκριση τόν 17χρονο.

Παρ' ὅλα τά δυσφημιστικά σχόλια, τόν παγκόσμιο διασυρμό καί τά στυγνά μέτρα μέ τά ὁποῖα οἱ ἄσπονδοι φίλοι μας προσπαθοῦν νά κάμψουν τό φρόνημα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τό ἀκατάβλητο πνεῦμα του δημιουργεῖ, μεγαλουργεῖ -ἀκόμη κι ὅταν κρύβεται σέ 17χρονα κεφάλια- καί τοὺς ἀναγκάζει νά τοῦ ἀποδώσουν τιμές.

Τό «διάταγμα τῶν Μεδιολάνων» καί ἡ ἐπικαιρότητά του

Μετά τή νίκη τους κατά τοῦ Μαξεντίου (312 μ.Χ.) οἱ δύο συναυτοκράτορες Μέγας Κωνσταντῖνος καί Δικίνιος συναντήθηκαν στά Μεδιόλανα (σημερινό Μιλάνο), στίς ἀρχές τοῦ 313 μ.Χ. Ἀνάμεσα στά ἄλλα φιλελεύθερα καί γενναϊόδωρα μέτρα πού θέσπισαν τότε (Φεβρουάριος 313) ἦταν καί τά σχετικά μέ τόν χριστιανισμό. Διασώζεται μία κοινή ἐπιστολή τους πρός τούς διοικητές τῶν ἐπαρχιῶν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Δικίνιου. Τό ἔγγραφο αὐτό ἀναγνωρίζει τήν ἐλευθερία τῆς λατρείας στούς χριστιανούς, ὅπως καί στούς ὁπαδούς ὁποιασδήποτε ἄλλης θρησκείας. Προέβλεπε σχετικά: «Ἐδογματίσαμεν, ὅπως μηδενί παντελῶς ἐξουσία ἀρνητέα ἤ τοῦ ἀκολουθεῖν καί αἰρεῖσθαι τήν τῶν Χριστιανῶν παραφύλαξιν... καί ἀπολελυμένην ἐξουσίαν τοῦ τημελεῖν (=ἐπιμελεῖσθαι) τήν ἐαυτῶν θρησκείαν τοῖς αὐτοῖς Χριστιανοῖς δεδωκέναί».

Ἐπιτέλους πραγματοποιοῦνταν ἡ μεγάλη κατάκτηση τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς σκέψης καί ἀπεκαθίστατο ἡ ἀδικία ἀπέναντι στή χριστιανική πίστη, ἀφοῦ ἡ τιμή στίς θεότητες τῆς ἐπίσημης θρησκείας δέν θεωροῦνταν ἀπαραίτητη. Μέ τόν τρόπο αὐτό ἀποκηρυσσόταν καί καταδικαζόταν ἡ προηγούμενη πολιτική τῶν διωγμῶν.

Τό διάταγμα τῶν Μεδιολάνων ἀποτελοῦσε βεβαίως μεγάλη πρόοδο σέ σχέση μέ τό ἔδικτο ἀνοχῆς τοῦ Γαλερίου (311), τό ὁποῖο εἶναι γνωστό ὡς Διά-

ταγμα τῆς Νικομηδείας. Αὐτό στηλίτευε καί ἀποδοκίμαζε ὅσους ἐγκατέλειπαν τήν πατροπαράδοτη θρησκεία, γιά νά ἀκολουθήσουν τήν πίστη τοῦ Χριστοῦ, καί ἔθετε τέρμα στούς διωγμούς μόνον γιά λόγους καιροσκοπικούς ἢ ἐπιεικείας. Ἡ ἀπόφαση ὅμως τῶν Μεδιολάνων ἀπαρνοῦνταν ὅλη τή διωκτική πολιτική τῶν αὐτοκρατόρων, τά θύματα τῆς ὁποίας ἀνέρχονταν ἤδη σέ δώδεκα ἑκατομμύρια μάρτυρες. Κι ἀφοῦ τό νά ἀκολουθεῖ κανεῖς τή χριστιανική πίστη δέν ἦταν ἀδίκημα κατά τοῦ κράτους, ἀποφάσισαν νά ἐπιστρέψουν στίς χριστιανικές κοινότητες τά κατασχεθέντα ἀγαθά, περιουσίες καί τόπους προσευχῆς. Ἀργότερα (324) ὁ Μ. Κωνσταντῖνος, συμπληρώνοντας τήν ἀπόφαση τῶν Μεδιολάνων, ἀναγνώρισε τά νομικά δικαιώματα τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν.

Ἀπό τήν ἱστορική ἐκείνη ἀπόφαση συμπληρώνονται φέτος 1.700 χρόνια. Μέ τήν ἀφορμή αὐτή ἤδη πραγματοποιεῖται πλῆθος ἐκδηλώσεων οἰκουμενιστικοῦ χαρακτήρα. Στή λαμπρότητα τῶν ἐορτῶν, ἐνῶ θά ἔπρεπε νά προηγεῖται τό Μιλάνο, ὑπερέχει ἡ μέχρι χθές ἐπομένη «τοῖς ἁγίοις πατράσι» ὀρθόδοξη Σερβία. Καί τοῦτο, μέ ἀφορμή ὅτι ὁ Μ. Κωνσταντῖνος καταγόταν ἀπό τήν Ναῖσσό τῆς Ἄνω Μοισίας, δηλαδή τή σημερινή πόλη Νίς τῆς Σερβίας. Ἐκεῖ γεννήθηκε πιθανόν τό 288. Εὐλόγο ἐπομένως τό ἐρώτημα: Ποιά σχέση ἔχει

τό διάταγμα μέ τή Νίς ἤ καί μέ τόν χρόνο πού ἐπιλέχθηκε νά τιμηθεῖ ὁ Μέγας καί ἱσαπόστολος Κωνσταντῖνος; Δέν διανύουμε τό ἐπετειακό ἔτος τῆς γέννησης ἢ τῆς κοίμησής του. Ὅπως κι ἂν ἔχουν τά πράγματα, οἱ προβλεπόμενες οἰκουμενιστικές τυμπανοκρουσίες δημιουργοῦν μεγάλο προβληματισμό καί σοβαρή ἀγωνία γιά τά ἐκκλησιαστικά τεκταινόμενα στή γείτονα χώρα.

Ἐνα ἄλλο θέμα πού μᾶς ἐπιβάλλει νά μελετήσουμε τό σημαντικό αὐτό γεγονός τῆς ἱστορίας εἶναι ἂν ὁ ἄνθρωπος σήμερα ἀπολαμβάνει τίς θρησκευτικές του ἐλευθερίες καί κατά πόσο εἶναι ἐλεύθερος νά ἐκτελεῖ τά θρησκευτικά του καθήκοντα.

Παρά τίς διεθνεῖς συμβάσεις περί θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, στατιστικές τοῦ Ο.Η.Ε. ἀναφέρουν ὅτι περίπου τό 52-55% τῶν συνανθρώπων μας στεροῦνται σήμερα τό ἀναφαίρετο δικαίωμα τῶν θρησκευτικῶν ἐλευθεριῶν. Εἶναι γνωστό ὅτι ὀρθόδοξοι ἱεράρχες στά Σκόπια καί στήν Ἀλβανία ὑφίστανται διωγμούς. Χριστιανοί σέ μουσουλμανικές χῶρες ἀντιμετωπίζουν ἀνηλεεῖς διώξεις· ὅταν μάλιστα ἀπό τόν μουσουλμανισμό μεταστρέφονται στόν χριστιανισμό, ἐπισύρουν ἀκόμη καί τήν ποινή τοῦ θανάτου. Σύμφωνα μέ μία νέα ἔρευνα, ὁ χριστιανισμός κινδυνεύει νά «ἐξαλειφθεῖ» ἀπό τόν «βιβλικό χῶρο» τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, λόγῳ τῶν διωγμῶν κατά τῶν χριστιανῶν. «Οἱ χριστιανοί», ἐπισημαίνει ἡ ἔρευνα, «διώκονται παγκοσμίως περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη θρησκευτική ὁμάδα». Δηλώνουν χαρακτηριστικά οἱ χριστιανοί στή Νιγηρία: «Δέν εἴμαστε παρά πτώματα πού περπατᾶνε, περιμένοντας τήν ἡμέρα τῆς ταφῆς μας».

Καί στήν ὑποτιθέμενη χριστιανική Εὐρώπῃ οἱ διακρίσεις εἰς βάρος τῶν χριστιανῶν αὐξάνονται, ἐνῶ παρατηρεῖται μία ἀποστασιοποίηση ἀπό τίς χριστιανικές ἀξίες. Ἄλλοτε τίθεται τό θέμα τῆς νομιμοποίησης τοῦ γάμου τῶν ὁμοφυλοφίλων, ἄλλοτε ἡ κατάργηση τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς -καί ἤδη συντελεῖται- καί ἄλλοτε ὑπάλληλοι τίθενται

Καί στήν ὑποτιθέμενη χριστιανική Εὐρώπῃ οἱ διακρίσεις εἰς βάρος τῶν χριστιανῶν αὐξάνονται, ἐνῶ παρατηρεῖται μία ἀποστασιοποίηση ἀπό τίς χριστιανικές ἀξίες. Ἄλλοτε τίθεται τό θέμα τῆς νομιμοποίησης τοῦ γάμου τῶν ὁμοφυλοφίλων, ἄλλοτε ἡ κατάργηση τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς -καί ἤδη συντελεῖται- καί ἄλλοτε ὑπάλληλοι τίθενται

Μέγας Κωνσταντῖνος.
Ψηφιδωτό Ἀγ. Σοφίας, Κων/πολη

σέ διαθεσιμότητα έπειδή φορούν σταυρό, ένώ κατά καιρούς μαίνονται οί έκστρατείες άθεΐας. Στην Κύπρο μας οί τουρκοί έπιδρομείς στά κατεχόμενα έδάφη, μέ τήν άνοχή τής Ε.Ε., από τίς 520 έκκλησίες άλλες κατέστρεψαν, άλλες μετέβαλαν σέ άποθήκες ή άποχωρητήρια καί άλλες σέ μουσουλμανικά τεμένη. Άλλά καί στην όρθόδοξη πατρίδα μας συχνά-πυκνά διατυπώνονται από τά ΜΜΕ σχόλια άρνητικά γιά τήν Έκκλησία, τούς ιερείς καί τή μισθοδοσία τους. Θεσμοθετούνται νέες τακτικές όπως άδικαιολόγητες άπαλλαγές από τό μάθημα τών Θρησκευτικών καθώς καί ή άπορθοδοξοποίησή του κ.ά. Όλα αυτά άποκαλύπτουν ότι όχι μόνο ή Εύρώπη αλλά καί ή χώρα μας έξωθεΐται πρός τόν άποχριστιανισμό.

Η ιστορική πραγματικότητα όμως μαρτυρεΐ ότι, όπου τό δικαίωμα τής θρησκευτικής έλευθερίας καταπατεΐται, εκεί ύπάρχει στασιμότητα καί όπισθοδρόμηση. Έκεΐ ή άξία του άνθρώπου ευτελίζεται καί έκμηδενίζεται. Αντίθετα, όπου πνέει άνεμος θρησκευτικής έλευθερίας, εκεί αναπτύσσεται αξιόλογος πολιτισμός, ό όποϊος εκφράζεται μέ τή χαρά τής δημιουργίας, άποπνέει τήν εύωδία τής έλπίδας καί σφραγίζεται μέ τήν εύλογία του Θεοϋ.

*Εύδοξία Αύγουστίνου
Φιλόλογος - Θεολόγος*

Η ΚΑΤΑΡΡΙΨΗ ΤΩΝ ΜΥΘΩΝ

Τό ότι επιδιώκεται ή επανεγγραφή τής νεότερης ιστορίας μας είναι πλέον πασιφανές σέ όσους πονοϋμε άκόμη τήν πατρίδα, που τήν καταντήσαμε μέ τίς άθλιότητές μας άγνωριστη! Τό γιατί επιδιώκεται ή επανεγγραφή καί γιατί στην προσπάθεια συστρατεύονται τόσο πολλοί έλληνικής καταγωγής άνθέλληνες είναι καίριο έρώτημα. Βέβαια έχει καί αυτό, όπως καί πολλά άλλα, τήν απάντησή του.

Οί ιστορικοί τής μετανεωτερικότητας βάλουν δΐθεν κατά του ιδεολογικού ύποβάθρου τών ιστορικών συγγραφών του παρελθόντος. Έκσφενδονίζουν τήν κατηγορία τής ώραιοποίησης τών συμβάντων κατά τό 1821 μέ σκοπό νά σχηματιστεί εικόνα μεγαλείου έφάμιλλου πρός τό μεγαλειό τής αρχαίας Έλλάδος κατά τήν κλασική περίοδο. Αφήνεται μάλιστα νά έννοηθεΐ έμμέσως πλήν σαφώς ότι πολλές από τίς παραποιήσεις ή άποκρύψεις ιστορικών συμβάντων έγιναν μέ σκοπό νά ένισχυθεΐ ή θέση τής Έκκλησίας. Γι' αυτούς ούτε λίγο ούτε πολύ ή Έκκλησία «έλαμψε διά τής άπουσίας της από τόν άγώνα» όχι γιά κανέναν άλλο λόγο, αλλά επειδή ή διδασκαλία της καλλιιεργεί δουλικό φρόνημα, φρόνημα ύποτέλειας. Βλέπουμε, λοιπόν, ότι ό στόχος είναι έμφανής καί ή επίθεση άπροκάλυπτη. Δέν θά μπορούσε όμως άραγε σ' αυτή τήν κίνηση νά άποφευχθεΐ ή ώραιοποίηση τής δουλείας υπό τούς Τούρκους, μέ τούς όποϊους «ζήσαμε αρκετά καλά επί αΐώνες»;

Οί όπαδοί τών ιδεολογιών αυτών από αΐώνα καί πλέον επιχειροϋν νά έρμηνεύσουν τά συμβάντα στή χώρα μας μέ βάση τά αντίστοιχα

συμβάντα στόν
δυτικοευρωπαϊκό χῶ-
ρο. Μεταφέρουν ἐδῶ τήν προ-
κρούστεια κλίνη τῆς ἰδεολογίας καί ταυ-
τόχρονα κατηγοροῦν ἄλλους γιά προκροῦ-
στες. Θέλουν νά ἀγνοοῦν τή μακραίωνη
παράδοση τῆς ρωμιοσύνης, τήν ὁποία ἀ-
πεχθάνονται καί τήν ἀπέχθεια αὐτή ἐκδη-
λώνουν σέ κάθε εὐκαιρία. Παράλληλα ἐ-
πιδίδονται σέ προκλητικές παρερμηνεῖες
τῶν συμβάντων ὡς ἐκ τῆς ἰδεολογίας τους,
τήν ὁποία ταυτίζουν μέ τήν ἐπιστημονική
μέθοδο. Ἄς δοῦμε κάποια παραδείγματα:

Οἱ θρησκεῖες, κατ' αὐτούς, εἶναι σχημα-
τισμοί στό ἱστορικό γίνεσθαι μέ σκοπό νά
παρέχουν ἐλπίδες στους ἀπόκληρους γιά
ἀπόλαυση σέ μίαν ἀλλήν ζωή, ὥστε νά ὑπο-
τάσσονται στους κοσμικούς ἄρχοντες καί
νά μήν ἀντιδροῦν στήν καταπίεση καί στήν
κοινωνική ἀδικία. Φέρουν πολλὰ παραδεί-
γματα ἀπό τή δυτική χριστιανοσύνη κατά
τό Μεσαίωνα, παραδείγματα πού θεωροῦν
ἄρκετά γιά νά δικαιωθεῖ ἡ ἰδεολογία τους.

Ἄφοῦ, λοιπόν, ἔτσι ὑποστηρίζουν οἱ
ἰδεολογίες, κάπως ἔτσι πρέπει νά ἐγιναν
τά πράγματα καί ἐδῶ κατά τήν Τουρκοκρα-
τία. Ὁ κλῆρος ὑπετάγη στόν κατακτητή καί
ἔλαβε προνόμια μέ τήν ὑποχρέωση νά κα-
τευνάζει τήν ἐπαναστατική ὁρμή! Ἀλλά γιά
γιατί, ἀφοῦ σέ γενικές γραμμές περνοῦσε
καλά, νά ἔχει ὁ ραγιάς τήν ἐπιθυμία νά

ἐπαναστατεῖ (καί ἐπαναστατοῦσε διαρκῶς
καί ὄχι μόνο μετά ἀπό τή «λαμπρή» Γαλ-
λική Ἐπανάσταση); Βέβαια τό πόσο καλῶς
περνοῦσε τό ἔχουν διεκτραγωδήσει πλεῖ-
στοι ὅσοι ξένοι περιηγητές μέ ἐλάχιστη
συμπάθεια πρός τόν ρωμιό. Οἱ ἐξισλαμι-
σμοί γίνονταν, κατά κανόνα, πρός ἀποφυ-
γή τῶν ἐξευτελισμῶν, τῶν ταπεινώσεων,
τῶν ἀγγαιῶν, τῶν ἀρπαγῶν. Ἐκεῖνοι πού
ἔδρασαν ἀνασχενικά σ' αὐτούς ἦσαν οἱ Νε-
ομάρτυρες, τά ἄνθη τῆς Ἐκκλησίας. Κορυ-
φαῖος ἀνάμεσά τους ὁ ἅγιος Κοσμάς, τόν
ὁποῖο ἐπιδεικτικά περιφρονοῦν οἱ ἐπιχει-
ροῦντες τήν ἐπανεγγραφή. Καί ἦταν οἱ κλη-
ρικοί ἐκεῖνοι πού παρηγοροῦσαν τόν λαό
καί μετέδιδαν τά κολυβογράμματα μέ μό-
να ἐφόδια τά ἐκκλησιαστικά βιβλία. Οἱ
φωτισμένοι ριψάσπιδες εἶχαν πάρει νωρίς
τόν δρόμο γιά τή Δύση.

Βέβαια ὅπως οἱ δάσκαλοι τους ἔτσι καί
οἱ νέοι ἱστορικοί κάνουν τή διάκριση με-
ταξύ ἀνωτέρου καί κατωτέρου κλήρου. Γιά
τόν δεύτερο βρίσκουν καί κάποιο καλό
λόγο νά ποῦν (καλοσύνη τους)! Ἀλλά γιά
τόν ἀνώτερο ἡ ἐμπάθεια ξεχειλίζει, ὥστε
νά τούς ἀπογυμνώνει ἀπό τήν καύχηση γιά

τό ανεπηρέαστο. Άδυνατούν νά διακρίνουν τήν τρομακτική διαφορά μεταξύ τῆς Δύσης, ὅπου ὁ ἄνωτερος κλῆρος ἀνήκε στήν τάξη τῶν εὐγενῶν, καί τῆς Ρωμοσύνης, ὅπου ἡ λέπρα τῆς διάκρισης σέ τάξεις μέ κληρονομούμενα τά δικαιώματα δέν ἐμφανίστηκε ποτέ: Ὁ αὐτοκράτορας Ἰουστινιανός (6ος αἰώνας) ἔλαβε γυναίκα του τή Θεοδώρα, ἡθοποιό τῆς ἐπιθεώρησης τοῦ Ἱπποδρόμου. Ἀντιθέτως βασιλιάς τῆς Μεγάλης Βρετανίας (20ός αἰώνας) ἀναγκάστηκε νά παραιτηθεῖ ἀπό τόν θρόνο, ἐπειδή ἐπέμενε νά λάβει ὡς γυναίκα «κοινή θνητή»!

Γρηγόριος Ε΄, πατριάρχης καί ἱερομάρτυρας. Τά παιδικά του χρόνια τά πέρασε ὡς βοσκόπουλο στή Δημητσάνα. Ἐκεῖ θά μεγάλωνε καί θά τερμάτιζε τόν βίο του, ἂν οἱ «ἀχάριστοι» ραγιάδες δέν ξεσηκώνονταν γιά μία ἀκόμη φορά τό 1770 (δηλαδή 19 ἔτη πρίν οἱ Γάλλοι ἀνατρέψουν τή μοναρχία), ἐπειδή αὐτή τή φορά πίστεψαν στίς ὑποσχέσεις τῶν ὁμοδόξων Ρώσων. Ἀκολουθήσαν ἀθρόες σφαγές στήν Πελοπόννησο ἀπό ἄτακτους Ἀλβανούς καί ἀρκετοί ἐπιζήσαντες μετακινήθηκαν στά παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀποκαμωμένοι ἀπό τήν «εὐζωία»! Ἐκεῖ κάλεσε τό μικρό βοσκόπουλο κάποιος θεῖος του. Ἐμαθε γράμματα καί ἔφθασε ἐκεῖ πού ἔφθασε μέ διακοπή τῆς πατριαρχικῆς του θητείας δυό φορές. Ὁ, στό ἐνδιάμεσο τῶν πατριαρχιῶν, ἀσκητής στό Ἅγιον Ὄρος, στά 75 του χρόνια πλέον ταυτίστηκε μέ τούς Τούρκους, κατά τούς «φωτισμένους» νέους ἱστορικούς, καί ἀφόρισε τούς ἐπαναστάτες καί τόν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη. Τό πάθος τους, ἂν ὑπάρχει ἀκόμη καί ἰδεολογικό, τούς τυφλώνει, ὥστε νά μή θέλουν νά σταθοῦν εὐλαβικά μπροστά στό νεκρό σκῆνωμα αὐτοῦ πού γνώριζε

τόν ἐπερχόμενο θάνατό του, εἶχε προτάσεις γιά μετακίνησή του στή Ρωσία, ἀλλᾶ παρέμεινε κοντά στοῖς ποίμνιό του προσφέροντας τόν ἑαυτό του, ὥστε νά κατευναστεῖ ἡ ὀργή τοῦ σουλτάνου πού εἶχε τήν πρόθεση νά διατάξει ὁμαδικές σφαγές τῶν «ἀπίστων»!

Ἀλλᾶ οἱ ἐρευνητές τῆς ἀλήθειας ξεσκεπασαν καί ἄλλον εὐρέως διαδεδομένο μύθο, αὐτόν τῆς Ἀγίας Λαύρας, ἀφοῦ ἔδειξαν ὅτι δέν ἐγινε ἐκεῖ κάποια σύναξη τήν 25η Μαρτίου. Πῶς, λοιπόν, νά εὐλογήσει τά ὀπῃα ἓνας μητροπολίτης (ἐκπρόσωπος τοῦ ἀνωτέρου κλήρου); Δέν θά ποῦν ποτέ ὅτι σχεδίαζαν οἱ ἐπαναστάτες νά ξεκινήσουν τήν ἐπανάσταση τήν 25η Μαρτίου, μέρα τῆς μεγάλης γιορτῆς τῆς Παναγίας, τήν ὁποία ὅλοι εὐλαβοῦνταν. Δέν θά ποῦν ὅτι ἐγινε σύσκεψη στήν Ἀγία Λαύρα, γιά νά ἀποφασιστεῖ ἂν θά μετέβαιναν μητροπολίτες καί πρόκριτοι στήν Τρίπολη, ὅπου τούς καλοῦσαν οἱ Τοῦρκοι, πού κάτι εἶχαν ὑποπτευθεῖ. Δέν θά ποῦν ἀκόμη ὅτι ὁ Π.Π. Γερμανός δέν ἀναφέρει στά ἀπομνημονεύματά του οὐδέν περί Ἀγίας Λαύρας. Δέν θά ποῦν ἀκόμη ὅτι ὁ Π.Π. Γερμανός ἦταν μέλος τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας καί ὕψωσε τό λᾶβαρο μέ τόν ΣΤΑΥΡΟ στήν πλατεία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Πάτρας τήν 23η Μαρτίου.

Ὅλοι αὐτοί δέν νοιάζονται γιά τήν ἱστορική ἀλήθεια. Νά καταρρίπτουν «μύθους» ἔχουν βαλεῖ!

Ἀπόστολος Παπαδημητρίου

Εἰκόνα κείμενου: «Ἡ ἱστορία» τοῦ Γύζη, (λεπτ.)

Στ' ἄρματα, ἀδέρφια!

Ἠγαπημένοι μου... Ἦτανε φαίνεται ἀπὸ τὸ Θεὸ γραμμένο ν' ἀδράξουμε τ' ἄρματα μίᾱ ἡμέρα καὶ νὰ χυθοῦμε καταπάνου στοὺς τυράννους μας, πού τόσα χρόνια ἀνελεήμονα μᾶς τυραγνεύουν. Τί τῇ θέλομε, βρέ ἀδέρφια, αὐτὴ τὴν πολυπικραμένη ζωὴ, νὰ ζοῦμε ἀποκάτω στὴ σκλαβιά καὶ τὸ σπαδί τῶν Τούρκων νὰ ἀκονιέται στὰ κεφάλια μας;

Δέν τηρᾶτε πού τίποτα δέ μᾶς ἀπόμεινε; Αἱ ἐκκλησίες μας γενήκανε τζαμιά καὶ ἀχούρια τῶν Τούρκων, κανένας δέ μπορεῖ νὰ πῇ πὼς τάχα ἔχει τίποτε ἐδικό του, γιὰ τὸ ταχιά βρίσκεται φτωχός, σὰ διακονιάρης στὴ στράτα. Οἱ φαμελιές μας καὶ τὰ παιδιά μας εἶναι στὰ χέρια καὶ στὴ διάκριση τῶν Τούρκων. Τίποτε, ἀδέρφια, δέ μᾶς ἔμεινε. Δέν εἶναι πρέποντας νὰ σταυρώσουμε τὰ χέρια καὶ νὰ τηρᾶμε τὸν οὐρανὸ· ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωσε χέρια, γνώση καὶ νοῦ, ἅς ρωτήσουμε τὴν καρδιά μας καὶ ὅ,τι μᾶς ἀπαντυχαίνει, ἅς τὸ βάλουμε γλήγορα σέ πράξη, καὶ ἅς εἴμεθα, ἀδέρφια, βέβαιοι πὼς ὁ Χριστὸς μας ὁ πολυαγαπημένος θὰ βάλῃ τὸ χέρι ἀπάνου μας.

Ὅ,τι θὰ κάμωμε, πρέποντας εἶναι νὰ τὸ κάμωμε μιά ὥρα ἀρχίτερα, γιὰ τὴν ὕστερα θὰ χτυπᾶμε τὰ κεφάλια μας. Τώρα ἡ Τουρκία εἶναι μπερδεμένη σέ πόλεμους, καὶ δέν ἔχει ἀσκήρια νὰ στείλῃ καταπάνου μας. Ἄς ὠφεληθοῦμε ἀπὸ τὴν περίσταση, ὅπου ὁ Θεὸς, ἀκούοντας τὰ δίκαια παράπονά μας, μᾶς ἔστειλε γιὰ ἐλόγου μας· μίᾱ ὥρα, πρέποντας εἶναι νὰ ξεσπάσει αὐτὸ τὸ μαράζι, ὅπου μᾶς τρώγει τὴν καρδιά.

Στ' ἄρματα, ἀδέρφια! Ἦ νὰ ξεσκλαβωθοῦμε ἢ ὅλοι νὰ πεθάνομε, καὶ βέβαια καλλίτερο θάνατο δέ μπορεῖ νὰ προτιμήσῃ κάθε Χριστιανὸς καὶ Ἕλληνας.

Ὁδυσσεὺς Ἀνδρούτσος

Ἀπό ἐπιστολές πού λάβαμε

17/4/12

20/4/12

Διά τήν εἰς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ καί πνευματικοῦ σας συμπαραστάτου Στεργίου Σάκκου, ἱεραποστολικοῦ ἀνδρός, προσενέγκοντος μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τήν Θεολογίαν καί τήν Ἐκκλησίαν ἐκφράζομεν τά συλλυπητήριά μας εὐχόμενοι ὅπως ὁ Ἀναστάς Κύριος κατατάξει τήν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνθα τό φῶς τῆς ζωῆς. Τό παράδειγμά του νά εἶναι δι' ὑμᾶς κανόνας ζωῆς.

† ὁ Φθιώτιδος
Νικόλαος

* * *

19/4/12

Ἀγαπητοί,
Χριστός Ἀνέστη!

Συμμετέχω στήν λύπη σας γιά τήν κοίμηση τοῦ καθηγητοῦ Στεργίου Σάκκου, πού ὁ Κύριος ἐκάλεσε, νά ἐξέλθει ἀπό ἀνάμεσά μας.

Προσεύχομαι γι' αὐτόν, ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου νά τόν ἀναπαύσει μαζί μέ τούς ἁγίους καί τούς δικαίους στήν χώρα τῶν ζώντων καί νά «ῥηται τήν δόξαν Κυρίου» (Ἰω 11,40).

Μετ' εὐχῶν
† ὁ Καισαριανῆς,
Βύρωνος & Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

Παρακαλῶ δεχθεῖτε τά συλλυπητήριά μου γιά τήν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ σεβαστοῦ Διδασκάλου Στεργίου Σάκκου.

Εἶθε ὁ Κύριος, τόν Ὅποιον διακόνησε μέ αὐτοθυσία ἀξιοθαύμαστη, νά τοῦ χαρίσει αἰώνια εἰρήνη καί γαλήνη, τήν ὁποίαν, ἐπιβουλεύθηκαν μικροπρεπεῖς συνάνθρωποί μας.

† ὁ Ἐλευθερουπόλεως
Χρυσόστομος

* * *

Ἐν Χίῳ τῇ 20ῇ Ἀπριλίου 2012

Χριστός Ἀνέστη!

Διά τήν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν προσφιλεστάτου, σεβαστοῦ Καθηγητοῦ καί συγχρόνου Ἱεραποστόλου Στεργίου Σάκκου, σπεύδω νά σᾶς ἐκφράσω τάς ὀλοθύμους παραμυθητικὰς μου εὐχάς.

Εὐχομαι, ὅπως Κύριος ὁ Θεός τάξῃ τήν μακαρίαν ψυχὴν του «ἐν σκηναῖς δικαίων», ἐν χώρα ζώντων» καί «ἐν κόλποις Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καί Ἰακώβ».

Ἐπὶ δέ τούτοις, ἐπικαλούμενος ἐφ' ὑμᾶς τήν Χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διατελῶ μετά θερμῶν πασχάλίων εὐχῶν.

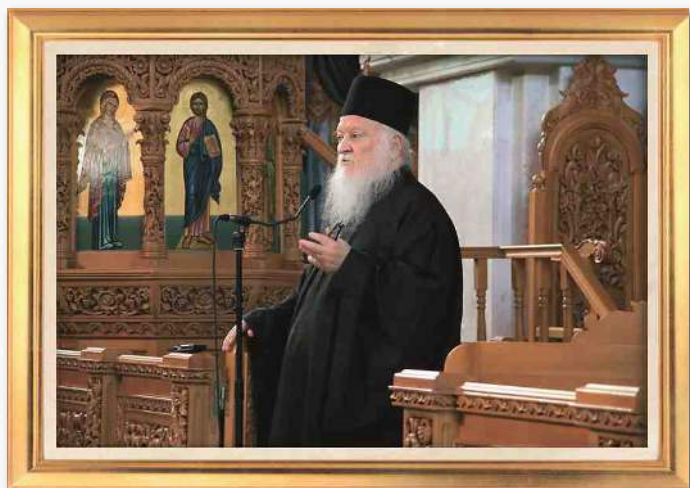
† ὁ Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν
Μᾶρκος

Στή μνήμη του αδελφού μας Πausανία Κουτλεμάνη († 6-3-2012)

...Ὡς τὰ παιδιά

Κάποτε ὁ Κύριος
ἔστησε ἀνάμεσα στους μαθητές του ἓνα παιδί
καί εἶπε πώς «ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν»
εἶναι ὅποιος θά ταπεινωθεῖ
σάν τό μικρό αὐτό.
Δέν ξέρω βέβαια τί ἀπέγινε τό παιδί ἐκεῖνο.
Οἱ εὐαγγελιστές δέν λένε τίποτε.
Ὅμως γνώρισα κι ἐγώ ἓνα τέτοιο παιδί.
Εἶχε μάτια ἀθῶα, ἀπονήρευτα.
Χαμόγελο καρδιακό, ἀνόθευτο.
Εἶχε καρδιά πού μοσχοβολοῦσε
ἀγάπη ἀπλή, χωρίς κρατούμενα.
Τήν ἀγάπη τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ του,
πού ἀγάπησε ὅσο τίποτε ἄλλο.
Κι αὐτή τήν ἀγάπη δέν τήν κράτησε δική του μόνο·
τή μοιράστηκε, σάν παιδί, μέ ὅλους, ὅπου βρέθηκε
ἀπό τόν ἄμβωνα τοῦ κατηχητῆ
ἢ ἀπό τήν πανεπιστημιακή ἔδρα
ἢ καί ἀπό τό κρεβάτι τοῦ πόνου...
Ὅχι, καλά διαβάσατε, δέν κάνατε λάθος.
Αὐτό τό παιδί δίδασκε,
ἦταν δάσκαλος.
Τό παιδί τῶν ἐβδομηντατεσσάρων χρόνων...
Καί -θά μοῦ τό ἐπιτρέψετε αὐτό-
γιά λίγα ἄλλα πράγματα εἶμαι τόσο σίγουρος:
Ἄν ὁ Κύριος ἔψαχνε σήμερα ἓνα παιδί
νά δώσει πρότυπο γιά τή Βασιλεία Του
σ' ὅλους ἐμᾶς τούς ἄλλους,
ἓνα τέτοιο θά διάλεγε.
Ναί, ἀναμφίβολα.
Θά 'λεγα, ἴσως καί τό ἴδιο αὐτό...

Ἰωάννης

«Αἰωνία ἡ μνήμη»

Στίς 29-1-2013 ὁ Κύριος κάλεσε κοντά του τόν ἐκλεκτό ἐργάτη τοῦ ἀμπελώνα του, ἀρχιμανδρίτη π. Θεόφιλο Ζησόπουλο.

Γεννημένος τό 1930 στό Κυπαρίσσι Γρεβενῶν ὑπῆρξε καρπός τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως τοῦ τότε ἱεροκήρυκα καί ἔπειτα μητροπολίτη Φλωρίνης π. Αὐγουστίνου Καντιώτη καί ὁμογάλακτος πνευματικός ἀδελφός τοῦ διδασκάλου τῆς Ἀδελφότητός μας Στεργίου Σάκκου.

Ἡ Ἀδελφότητά μας τόν γνώρισε ὡς φοιτητή· ἦταν ἀπό τοὺς πρώτους τροφίμους τοῦ οἰκοτροφείου ἀρρένων πού λειτούργησε ἡ «Απολύτρωσις». Ἀργότερα, γιά κάποιο διάστημα, εἶχαμε καί συνεργασίες του στό περιοδικό μας. Ἀλλά καί στοὺς ἀγῶνες τῆς Ἐκκλησίας συνεργασθήκαμε μαζί του, μέσω τῆς Ἀδελφότητος «ΛΥΔΙΑ», τῆς ὁποίας ἦταν ὁ πνευματικός πατέρας καί προϊστάμενος.

Πεφυτευμένος ἀπό τό χέρι τῆς θείας Πρόνοιας παρά τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καί

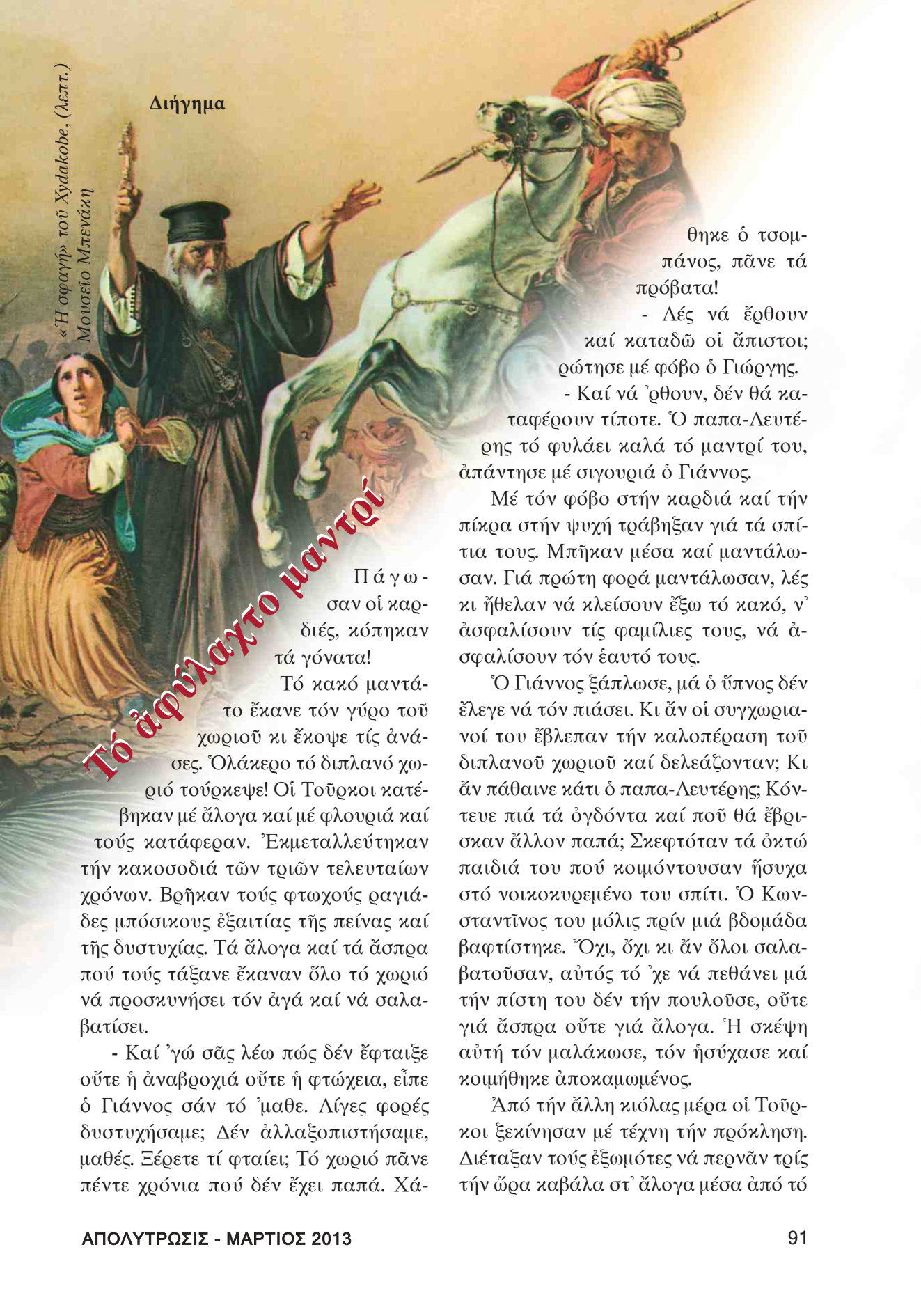
ἀρδευόμενος ἀπό τίς ἀλήθειες τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καί τῆς ἱερᾶς παραδόσεως ὁ π. Θεόφιλος ἀπέδωσε πλούσιους καί εὐχυμούς καρπούς. Τά μαθητικά οἰκοτροφεῖα στό Κιλκίς καί στόν Λαγκαᾶ, τὰ Κατηχητικά καί οἱ Κύκλοι μελέτης ἀγίας Γραφῆς, καθώς καί οἱ Χριστιανικές Μαθητικές Ὅμαδες σέ πολλές Ἱερές Μητροπόλεις τῆς Μακεδονίας,

μαρτυροῦν τόν ἀμείωτο ζῆλο του γιά τήν ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἵδρυση τῆς Ἀδελφότητος «ΛΥΔΙΑ», ἔργο ζωῆς, τοῦ πρόσφερε ἓνα δυναμικό ἀφιερωμένων προσώπων μέ ταπεινή ἀφοσίωση στό ἱεραποστολικό ἔργο. Μέ τήν συνεργασία τους πραγμάτωσε τὰ ριζηκέλευθα ὁράματά του: Τήν κατασκήνωση στήν Ἀσπροβάλτα, πού ἀπό τό 1970 φιλοξένησε 45.000 παιδιά ἀπό τήν Ἑλλάδα καί ἄλλες ὁμόδοξες χώρες· τό τυπογραφεῖο «Μέλισσα», ἓνα ἀπό τὰ καλύτερα τῶν Βαλκανίων· τό περιοδικό «Λυδία ἡ Φιλιππησία», καθώς καί τόν ὁμώνυμο Ραδιοφωνικό Σταθμό καί τόν Ἐκκλησιαστικό Τηλεοπτικό Σταθμό 4Ε, τόν πρῶτο στήν ὀρθόδοξη ἑλληνική πραγματικότητα, ὁ ὁποῖος σήμερα ἐκπέμπει δορυφορικά σέ ὅλο τόν πλανήτη.

«Καί τὰ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν» (Ἀπ 14,13). Ἄς δεχθεῖ εὐάρεστα ὁ Κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τὰ ἔργα τοῦ δούλου του καί ἄς τόν ἀναπαύσει στήν οὐράνια βασιλεία Του. Κι ἄς εἰσακούει τίς προσευχές του, ὥστε νά ἐνισχύει τήν Ἀδελφότητα «ΛΥΔΙΑ», γιά νά συνεχίζει τό θεάρεστο ἔργο της πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν καί δόξαν Θεοῦ. Θεοφίλου ἱερομονάχου αἰωνία ἡ μνήμη!

Διήγημα

θηκε ὁ τσομπάνος, πᾶνε τὰ πρόβατα!

- Λές νά ἔρθουν καί καταδῶ οἱ ἄπιστοι; ρώτησε μέ φόβο ὁ Γιώργης.

- Καί νά ῥθουν, δέν θά καταφέρουν τίποτε. Ὁ παπα-Λευτέρης τό φυλάει καλά τό μαντρί του, ἀπάντησε μέ σιγουριά ὁ Γιάννος.

Μέ τόν φόβο στήν καρδιά καί τήν πίκρα στήν ψυχή τράβηξαν γιά τά σπίτια τους. Μπήκαν μέσα καί μαντάλωσαν. Γιά πρώτη φορά μαντάλωσαν, λές κι ἤθελαν νά κλείσουν ἔξω τό κακό, ν' ἀσφαλίσουν τίς φαμίλιες τους, νά ἀσφαλίσουν τόν ἑαυτό τους.

Ὁ Γιάννος ξάπλωσε, μά ὁ ὕπνος δέν ἔλεγε νά τόν πιάσει. Κι ἂν οἱ συγχωριανοί του ἔβλεπαν τήν καλοπέραση τοῦ διπλανοῦ χωριοῦ καί δελεάζονταν; Κι ἂν πάθαινε κάτι ὁ παπα-Λευτέρης; Κόντευε πιά τά ὀγδόντα καί ποῦ θά ἔβρισκαν ἄλλον παπά; Σκεφτόταν τά ὀκτώ παιδιά του πού κοιμόντουσαν ἡσυχα στό νοικοκυρεμένο του σπίτι. Ὁ Κωνσταντῖνος του μόλις πρὶν μιά βδομάδα βαφτίστηκε. Ὅχι, ὄχι κι ἂν ὅλοι σαλαβατοῦσαν, αὐτός τό ἔχε νά πεθάνει μά τήν πίστη του δέν τήν πουλοῦσε, οὔτε γιά ἄσπρα οὔτε γιά ἄλογα. Ἡ σκέψη αὐτή τόν μαλάκωσε, τόν ἡσύχασε καί κοιμήθηκε ἀποκαμωμένος.

Ἀπό τήν ἄλλη κιόλας μέρα οἱ Τοῦρκοι ξεκίνησαν μέ τέχνη τήν πρόκληση. Διέταξαν τούς ἐξωμότες νά περνᾶν τρίς τήν ὥρα καβάλα στ' ἄλογα μέσα ἀπό τό

Πά γω-
σαν οἱ καρ-
διές, κόπηκαν
τά γόνατα!

Τό κακό μαντάτο ἔκανε τόν γύρο τοῦ χωριοῦ κι ἔκοψε τίς ἀνάσες. Ὁ λάκερο τό διπλανό χωριό τοῦρκεψε! Οἱ Τοῦρκοι κατέβηκαν μέ ἄλογα καί μέ φλουριά καί τούς κατάφεραν. Ἐκμεταλλεύτηκαν τήν κακοσοδιά τῶν τριῶν τελευταίων χρόνων. Βρῆκαν τούς φτωχοὺς ραγιάδες μπόσικους ἐξαιτίας τῆς πείνας καί τῆς δυστυχίας. Τά ἄλογα καί τὰ ἄσπρα πού τούς τάξανε ἔκαναν ὅλο τό χωριό νά προσκυνήσει τόν ἀγά καί νά σαλαβατίσει.

- Καί ἔγω σᾶς λέω πὼς δέν ἔφταιξε οὔτε ἡ ἀναβροχιά οὔτε ἡ φτώχεια, εἶπε ὁ Γιάννος σάν τό ἴμαθε. Λίγες φορές δυστυχίσαμε; Δέν ἀλλαξοπιστήσαμε, μαθές. Ξέρετε τί φταίει; Τό χωριό πᾶνε πέντε χρόνια πού δέν ἔχει παπά. Χά-

χωριό.

- Καλημέρα Λάμπρο, φώναζαν οι χωριανοί στον καβαλάρη.

- Δέν μέ λένε Λάμπρο· Άλή μέ λένε, άπαντούσε ίταμά εκείνος και ό φτωχός ραγιάς πέτρωνε.

- Καλημέρα Άργύρη, έλεγαν σ' άλλον.

- Δέν μέ λένε Άργύρη, έλεγε μέ κατεβασμένο τό κεφάλι εκείνος. Άχμέτ μέ λένε, και τά λόγια του σάν μαχαιριά μπηγμένη στην καρδιά του σκλάβου.

Πέρασαν έτσι πολλές μέρες. Όχι πού δέν κοιτάζαν μέ ζήλεια τά δυνατά άλλα. Όχι πού δέν λαχτάρησαν τίς όλοκαίνουργιες μπότες των καβαλάρηδων, μά τό ήξεραν πώς δέν άξιζαν τίποτε μπροστά στην πίστη τους. Ό παπα-Λευτέρης πολλές φορές τούς μίλησε για τούς μάρτυρες. Τούς είπε πώς και τώρα, και σήμερα ακόμα, νέα παλληκάρια προτιμούν νά πεθάνουν παρά νά τουρκέψουν. Μικρές κοπελίτσες οδηγούνται στον θάνατο γιατί άρνούνται νά πάρουν άντρα Τουρκο.

- Θά πουλήσουμε τόν Χριστό για τριάντα άργύρια, παιδιά μου; Θά γίνουμε Ιουδες για ένα άλλογο και λίγα άσπρα;

- Άχ, αυτός ό γκιαουρόπαπας! έλεγαν και ξανάλεγαν οι Τουρκαλάδες πού περνούσαν μέσα από τό χωριό. Δέν θά πεθάνει; Θά πεθάνει και τότε...

Τ' άκουσε μιά μέρα ό Γιάννος και τρελάθηκε.

- Παπα-Λευτέρη, αν ό Θεός σέ πάρει τί θά απογίνουμε;

Τόν κοίταξε ατάραχος ό παπάς.

- Θά στείλει ό Θεός, γιέ μου, είπε και τόν κοίταξε ίσια στά μάτια.

- Τά παιδιά μας, παπα-Λευτέρη,

ποιός θά τά μάθει γράμματα; Ξαναρώτησε ό Γιάννος.

- Έσένα ποιός σου τά έμαθε; ρώτησε ό παπάς.

- Έσύ, παπα-Λευτέρη, έσύ έμαθες τά γράμματα σέ ούλο τό χωριό, άπάντησε μέ έξαψη ό Γιάννος. Έσύ όμως φεύγεις, ποιός θά τά μάθει στον Κωνσταντίνο μου;

Χαμογέλασε ό παπάς κι ακούμπησε έλαφρά τόν ώμο του Γιάννου σάν νά ήθελε νά τόν προετοιμάσει, νά μήν τόν τρομάξει.

- Έσύ! του είπε ήρεμα κι αποφασιστικά ό παπάς και δευτέρωσε έπιτακτικά, έσύ!

Τά 'χασε ό Γιάννος.

- Δέν καταλαβαίνω! Έγώ είπες;

- Ναί έσύ, Γιάννο, παιδί μου, επανέλαβε εκείνος. Καιρό τώρα ψάχνω τό «ποιός» και ό Θεός μέ σπρώχνει σέ σένα. Η μεγάλη σου άγωνία, παιδί μου, μέ βεβαιώνει πώς καλύτερον από σένα δέν θά βρω.

- Μά εγώ... πήγε νά πει ό Γιάννος.

- Αύριο κιόλας έτοιμάσου νά πάμε νά βρούμε τόν δεσπότη, τόν έκοψε ό παπάς. Θά σέ χειροτονήσει τώρα πού ζω και θά σου τά μάθω όλα σιγά-σιγά.

- Μά... ξαναπήγε νά πει ό Γιάννος.

- Σκέψου τό χωριό μας δίχως παπά! Ένα χρόνο, δύο χρόνια, τρία χρόνια...

- Σταμάτα, σταμάτα, παπα-Λευτέρη, κι ό,τι μου πεις θά κάνω, είπε μέ τά μάτια γεμάτα δάκρυα ό Γιάννος.

Τήν άλλη μέρα κίνησαν για τόν δεσπότη. Τίποτε δέν συγκρατούσε πιά ούτε τόν παπα-Λευτέρη μά ούτε και τόν Γιάννο.

Γύρισαν χαρούμενοι. Ό δεσπότης θά έρχότανε την έπόμενη κιόλας Κυριακή

νά τόν κάνει διάκο.

- Καλησπέρα Ἀργύρη, εἶπαν στὸν Ἀχμέτ πού ἀπάντησαν πάνω στ' ἄλογό του στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ.

- Καλησπέρα, ἀπάντησε ἐκεῖνος κατακόκκινος ἀπὸ ντροπή.

- Ἀργύρη, κάποτε ἦμασταν φίλοι, τοῦ εἶπε ὁ Γιάννος. Ξέρεις, τὴν Κυριακή θά χειροτονηθῶ διάκος στὸ χωριό.

Σπιρουνίασε τ' ἄλογο καὶ χάθηκε ὁ Ἀργύρης μὰ ὁ παπὰς ἦταν σίγουρος πὼς χάθηκε ἀπὸ μπροστά τους γιατί τόν ἔκοψε τὸ κλάμα καὶ ἦταν βέβαιος πὼς ἄκουγε καὶ τὸν λυγμό.

Ἀναθάρρησαν οἱ καρδιές, στηρίχθηκαν τὰ γόνατα. Τό ὑπέροχο μαντάτο ἔκανε τὸν γύρο τοῦ χωριοῦ: «Τὴν Κυριακή θά ῥθει ὁ δεσπότης κι ὁ Γιάννος θά γίνει παπάς!». Πόσο ἀξιολύπητοι τοὺς φαίνονταν τώρα οἱ καβαλάρηδες τοῦ διπλανοῦ χωριοῦ!

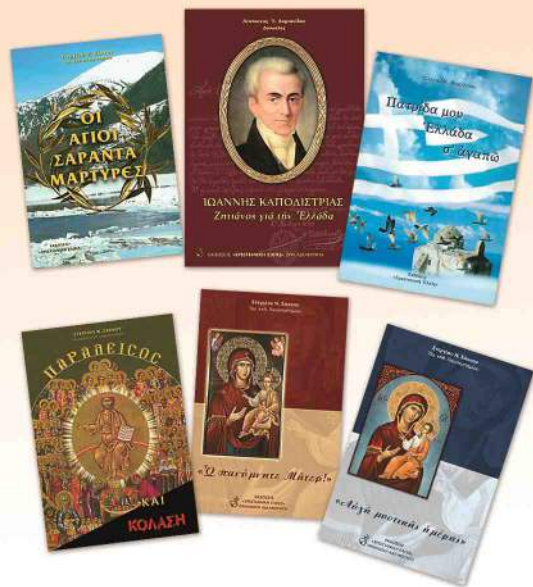
- Δηλαδή τώρα θά ἔχουμε δύο παπάδες! ἔλεγαν μέ καμάρι ὁ ἕνας στὸν ἄλλον οἱ χωριανοί.

- Ἔ, ρέ μέ δυὸ τσομπάνους, ἄς τολμήσει νά ῥθει ὁ λύκος στὸ μαντρί, εἶπε χαρούμενος ὁ Γιώργης.

Σάν ἔφτασε ἡ Κυριακή καὶ χτύπησαν χαρούμενα οἱ καμπάνες κι ἀκούστηκαν ὡς τὸ διπλανό χωριό, ὁ Ἀργύρης, ὁ Μιχάλης, ἡ Δέσποινα, σήκωσαν τὸ χέρι κι ἔκαναν αὐθόρμητα τὸν σταυρό τους.

Ἄν εἶχανε παπά, ἴσως νά μὴν ἦταν ὁ Ἀχμέτ, ὁ Μουράτ κι ἡ Λεϊλά. Καί μέσα τους μακάρισαν ἐκείνους τοὺς φτωχοὺς τοὺς κοντοχωριανούς, πού ὄχι μόνο ἕναν μὰ καὶ δύο παπάδες εἶχανε.

E.B.

καὶ γιὰ τὰ παιδιὰ σας

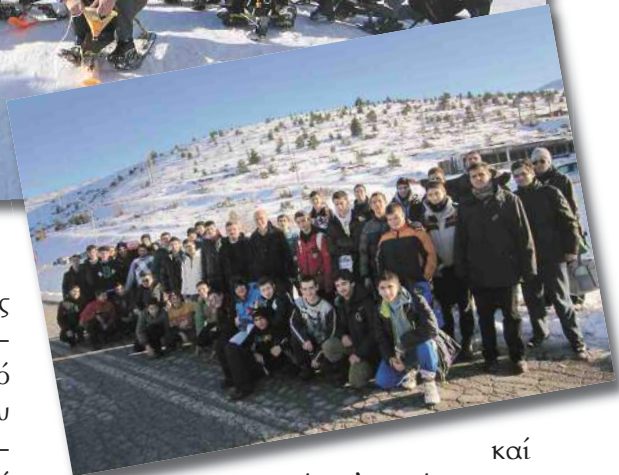

Ζητήστε τα
στὸ Βιβλιοπωλεῖο μας
ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ
Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη
τηλ. 2310 274518

Έκδρομή στο Σέλι 2-1-2013

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος πραγματοποιήθηκε η καθιερωμένη έκδρομή των μαθητών του Λυκείου στο χιονοδρομικό κέντρο στο Σέλι. Περίπου 60 έκδρομείς ξεκίνησαν από τη Θεσσαλονίκη για να απολαύσουν το χιόνι και τα χειμερινά παιχνίδια στην όμορφη πλαγιά του Βερμίου. Συγχρόνως, ήταν μία ευκαιρία για χαλάρωση από τα απαιτητικά προγράμματα και το διάβασμα του σχολείου, αλλά και μία δυνατότητα για σύναξη των αδερφών επί τό αυτό. Οι περισσότεροι ήταν άλλωστε γνωστοί από την κατασκήνωση κι άλλες εκδηλώσεις κι έτσι δημιουργήθηκε ένα όμορφο κλίμα. Ευτυχώς υπήρχε αρκετό χιόνι στο χιονοδρομικό κέντρο και όλοι χάρηκαν το παιχνίδι με τα σκί, τις σανίδες και τα έλκηθρα. Τό όμορφο τοπίο, με τις κατάσπρες πλαγιές και τα φορτωμένα με χιόνι δέντρα, ήταν μία αναψυχή για τα κουρασμένα από την πόλη μάτια, και συγχρόνως θύμιζε σε όλους μας τις ύψηλές κορφές που μας καλεί ο πνευματικός αγώνας να κατακτήσουμε. Τό κατάλευκο χρώμα του χιονιού άλλωστε συμβολίζει από παλιά για τους Χριστιανούς την αγνότητα της ψυχής και την καθαρότητα του νοῦ. Ἡ έκδρομή ήταν

καί
μία ευκαιρία πνευματικής ανανέωσης, μέ την προσευχή και τό ανάγνωσμα από τόν κ. Δάκα, αλλά και τή συζήτηση πάνω στίς ἐρωτήσεις που ἔθεσαν οἱ έκδρομείς κατά τή διάρκεια τῆς ἐπιστροφῆς στο λεωφορεῖο πάνω σέ θέματα πίστεως. Όταν ἐπιστρέψαμε κουρασμένοι από τό παιχνίδι αλλά και χαρούμενοι στίς βράσεις μας, ἔβλεπες στά μάτια τῶν παιδιῶν τήν ἀποφασιστικότητα και τή διάθεση γιά συνέχιση τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνα αλλά και τῆς προσπάθειας γιά πρόοδο στο σχολεῖο μετά από αυτό τό όμορφο διάλειμμα στήν καρδιά τοῦ χειμῶνα.

Τιμή στους Τρεῖς Ἱεράρχες

Κατάμεστη από κόσμο ἡ αἴθουσα τῆς Ἀδελφότητος, τήν Κυριακή 3 Φεβρουαρίου· κατάμεστη από νέους και ἡ σκηνή. Ἡ γιορτή-μυσταγωγία, τήν ὁποία ἐτοίμασαν μέ πολύ ζήλο οἱ νέοι του Λύχνου, μᾶς ἀναβάπτισε στά νάματα τῆς διδα-

σκαλίας τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Μέ τούς ὕμνους καί τά τραγούδια της ἡ πολυμελής δυναμική χορωδία μᾶς μετέδωσε τή φλόγα καί τόν ἐνθουσιασμό πού κρύβει μέσα της ἡ χριστιανική νεανική καρδιά, καί δικαίως ἀπέσπασε τά χειροκροτήματά μας.

Τά πνευματέμφορα λόγια τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν σέ συνδυασμό μέ ὑπέροχες κι ἐντυπωσιακές εἰκόνες ὑπέβαλαν καί δημιουργήσαν ἀτμόσφαιρα ἱερῆς μαθητείας. Τήν ἐκδήλωση ἔκλεισε ὁ ἱεροκήρυκας τῆς Ἀδελφότητος κ. Δάκας μέ λόγο μεστό. Τόνισε πώς οἱ τρεῖς Ἅγιοι ἔγιναν μεγάλοι γιατί ἀγάπησαν τόν Θεό, τόν ἄνθρωπο, τή γνώση. Αὐτό φαίνεται καθαρά μέσα ἀπό ἐνδεικτικά περιστατικά ἀπό τή ζωή τῶν Ἀγίων. Μάλιστα γιά τό τελευταῖο, τήν ἀγάπη τῶν γραμμάτων, ὑπογράμμισε ὅτι ἡ γνώση τους ἦταν ἔνθεη, διότι διαφορετικά γνώση χωρίς Θεό εἶναι γνώση θανάτου. Ὁ κ. Δάκας ὁλοκλήρωσε τή σύντομη ὁμιλία του μέ τήν παρότρυνση νά τιμήσουμε τούς Ἁγίους μιμούμενοι τή ζωή τους. Μακάρι ὅλοι μας νά ἀντλήσουμε ἀπό τούς «μελιρρύτους ποταμούς τῆς σοφίας» ἔστω καί μία μικρή ρανίδα ἀγιότηας καί νά ἐμπνευστοῦμε στόν προσωπικό μας ἀγώνα. Πάντως ἡ γιορτή μᾶς ἔδωσε πλούσιο ὕλικό ἀλλά καί ὥθηση γιά μία τέτοια εὐλογημένη ἀπόφαση, δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν...

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαῖο Ὅργανο Ὁμωνύμου
Ὁρθοδόξου Ἀδελφότητος
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534

Ἔτος ΞΗ' - Ἀρ. φύλλου 807
Μάρτιος 2013

Ἰδιοκτησία - Ἐκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσσαλονίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518

Ἐκδότης - Διευθυντής Συντάξεως:
Σάββας Ν. Ξανθόπουλος
Πέλοπος 9
546 33 Θεσσαλονίκη

Στοιχειοθεσία, ἐνθέσεις, ἀποχρωματισμοί, καλλιτεχνική ἐπιμέλεια:
«Χριστιανική Ἐλπίς»,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ.: & fax: 2310 677421

Ἐκτύπωση-Βιβλιοδεσία: «Μέλισσα»
Ἀσπροβάλτα Θεσσαλονίκης

Ἐτήσια συνδρομή
Ἐσωτερικοῦ: 10 εὐρώ,
Κύπρου: 20 εὐρώ
Ἐξωτερικοῦ: 30 εὐρώ
(Η.Π.Α. 40 δολ.,
Καναδᾶ 45 δολ.,
Αὐστραλίας 50 δολ.)

Ἐπιστολές - Συνδρομές
Περιοδικό «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7,
546 33 Θεσ/νίκη

Ἀρ. λογ. ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ:
074 01 011532 20
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

Γιά τούς συνδρομητές τοῦ ἐξωτερικοῦ
IBAN:
GR 73 0432 3240 0007 4010 1153 220
ATEBank SWIFT or BIC code:
ABGRGAA

